

ΑΙ ΘΛΙΒΕΡΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΑΙ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΗ ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΗΣΙΝ ΤΗΣ ΤΕΡΑΣΤΙΑΣ
ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΟΘΡΑΚΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Θ. ΒΟΓΙΑΤΖΗ
*Όμοτίμου Καθηγητοῦ
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
καὶ Α.Β.Σ.Θ.

ΑΙ ΘΑΙΒΕΡΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΔΙΑΙ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΗ ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΗΣΙΝ ΤΗΣ ΤΕΡΑΣΤΙΑΣ
ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΟΘΡΑΚΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ *

Πρό τινων ἐτῶν ἓνας Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν Κοινοβουλευτικῆς Κυβερνήσεως ἔθεσε εἰς τοὺς πρὸς τοῦτο κληθέντας καθηγητάς Πανεπιστημίων καὶ ἀνωτάτους κρατικούς λειτουργούς, μεταξὺ αὐτῶν καὶ εἰς τὸν ὑποφαινόμενον, τὸ ἐρώτημα: «Ποῦ ὀφείλεται μία λανθάνουσα ἐχθρότης ἐναντι τῆς Ἑλλάδος ὡς πρὸς τὸ «Μακεδονικὸν Ζήτημα» καὶ διατί διαδίδεται μεταξὺ τῶν ἐπιστημόνων καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἀκόμη ὅτι ἡ Μακεδονία κατοικεῖται ἀπὸ Σλάβους;».

Πάντοτε, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν πληθυσμῶν καὶ ἰδίως μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν εἰς τὴν Μακεδονίαν ἑκατοντάδων χιλιάδων Ἑλλήνων προσφύγων, θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε λήξει τὸ ζήτημα αὐτό. Καὶ ὅμως διὰ νὰ τίθεται ἀπὸ τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργὸν σημαίνει ὅτι ὑφίσταται. Ἄλλως τε καὶ αἱ ἐνέργειαι τῶν γειτόνων πρὸς μεταστροφὴν τῆς ξένης κοινῆς γνώμης — ἰδίως τῆς Ἀμερικῆς — ἐπιβεβαιοῦν τοῦτο. Ἐφ' ὅσον λοιπὸν ὑπάρχει, πῶς ἀντιδρῶμεν ἡμεῖς καὶ ποῖα μέτρα λαμβάνομεν;

Ἐκάστη γεωπεριοχὴ τῆς Ἑλλάδος διετήρησε τὸ ἱστορικὸν της ὄνομα, ὅπως διεπλάσθη τοῦτο κατὰ τὴν ὑπερτρισχιλιετῇ ἱστορίαν μας. Τὴν ἱστορίαν δὲ αὐτὴν ἔγραψαν μὲ τὸ αἶμά των οἱ Ἕλληνες ἐκ Πελοποννήσου, Μακεδονίας,

* Ἡ διάλεξις ὀργανώθη ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Ἐνώσεως Βορείων Ἑλλήνων (Ἡπειρωτῶν - Θρακῶν - Μακεδόνων) καὶ ἔλαβε χώραν τὴν 14 Ἀπριλίου 1970 εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Μεγάλην Αἴθουσαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

Εἰς τὴν ὁμιλίαν αὐτήν, ἡ ὁποία διατηρεῖ τὸν προσωπικὸν της τόνον, περιλαμβάνονται καὶ τμήματα αὐτῆς, τὰ ὁποῖα ὁ ὁμιλητὴς, λόγω τοῦ περιορισμένου εἰς τὴν διάθεσίν του χρόνου, ἠναγκάσθη νὰ παραλείψῃ.

Αἱ δι' ἀστερίσκων παραπομπαὶ ἀποτελοῦν ἐπεξηγήσιν ἢ διευρύνσιν τῶν σκέψεων τοῦ ὁμιλητοῦ ἢ καὶ πληροφοριακὸν ὕλικὸν πρὸς ἀντικειμενικωτέραν κρίσιν.

Ὅλαι αἱ παραπομπαὶ εἰς γιουγκοσλαβικὰς καὶ βουλγαρικὰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ εἶναι εἰλημέναι ἀπὸ τὸ γερμανικὸν περιοδικὸν Wissenschaftlicher Dienst - Südost-europa, εἰς τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύθησαν δύο ἄρθρα, ἐξ ὧν τὸ μὲν ἐν τὸν Μάρτιον τοῦ 1968 ὑπὸ τὸν τίτλον «Das Mazedonienproblem - neu gestellt»? καὶ τὸ δεύτερον κατὰ μῆνα Μάρτιον τοῦ 1969 ὑπὸ τὸν τίτλον «Unruheherd Mazedonien».

Κρήτης, Ἡπείρου κ.λ.π. Ἡ Πολιτεία ἐσεβάσθη τὴν ἱστορικὴν ὀνομασίαν δλων τῶν Γεωπεριοχῶν πλὴν τῶν τοιούτων Μακεδονίας-Θράκης, τὰς ὁποίας ἐν μιᾷ καὶ μόνη νυκτὶ μετωνόμασε παλαιότερον εἰς Βόρειον Ἑλλάδα. Τὸ πρᾶγμα ἴσως νὰ μὴ ἐξένιζεν, ἂν παραλλήλως πρὸς τὸ «Βόρειος Ἑλλάς» μετωνομάζετο ἡ Κρήτη ἢ ἡ Πελοπόννησος εἰς «Νότιος Ἑλλάς». Ἀλλὰ καὶ αὐτό, ἂν εἶχε γίνεи, θὰ ἔπρεπε πάλιν νὰ διατηρηθῇ τὸ ὄνομα Μακεδονία, διὰ λόγους, ποὺ εὐθὺς ἀμέσως ἀναφέρω. Ἐπειτα τὰ ὀνόματα Μακεδονία-Θράκη οὔτε κακόηχα οὔτε ξενικὰ εἶναι —ὅπως διαφόρων χωρίων— διὰ νὰ δικαιολογοῦν τὴν μεταβάπτισίν των.

Ἡδὴ ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου οἱ Γιουγκοσλάβοι ἐδημιούργησαν τὸ Κράτος τῶν Σκοπίων, τὴν Μακεδονίαν τοῦ Ἀξιοῦ ἢ Βαρδάρη, ὅπως τὴν ἀποκαλοῦν. Καθ' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας δὲν ὑπῆρξε καὶ δὲν ὑπάρχει Μακεδονικὴ Ἐθνότης. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα οἱ Μακεδόνες ἦσαν καὶ αὐτοὶ ἓνας κλάδος τοῦ Ἑλληνικοῦ δένδρου, ὅπως καὶ τὰ λοιπὰ Ἑλληνικὰ φύλα. Οἱ Γιουγκοσλάβοι προσπαθοῦν νὰ δημιουργήσουν τὴν Μακεδονικὴν Ἐθνότητα παραποιοῦντες καὶ διαστρέφοντες παλαιὰ ἱστορικὰ γεγονότα μετὰ τὴν ὑστεροβουλίαν νὰ ζητήσουν εἰς πρώτην εὐκαιρίαν τὴν ἔνωσιν τῆς Μακεδονίας τοῦ Ἀξιοῦ μετὰ τὴν Μακεδονίαν τοῦ Αἰγαίου¹.

Καὶ τώρα; Τώρα ὑπάρχει εἰς τὸ κέντρον τῆς Βαλκανικῆς, ὅπου ἡ ἱστορικὴ Μακεδονία, εἰς μὲν τὸ βόρειόν της τμήμα ἡ Μακεδονία τοῦ Βαρδάρη μετὰ τοὺς Σλάβους της, ποὺ ἐνεφανίσθησαν ἐπὶ τῆς Βαλκανικῆς τοῦλάχιστον 10 αἰῶνας μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν πρώτων Μακεδόνων ἐπ' αὐτῆς, εἰς δὲ τὸ νότιόν της τμήμα ἡ Βόρειος Ἑλλάς. Καὶ γεννᾶται εἰς ἐμὲ καὶ ἀσφαλῶς καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους ἡ ἀπορία: Ποῦ θὰ τοποθετηθῇ ὁ ἀνδριάς τοῦ Βασιλέως τῶν Μακεδόνων Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ ἀργότερον τοῦ Φιλίππου; Καὶ τώρα εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, μήπως θὰ ἔπρεπε νὰ σταλῇ εἰς τὰ Σκόπια, ἐφ' ὅσον οἱ Σλάβοι τῶν Σκοπίων καίτοι ξένοι, θεωροῦν τιμὴν των νὰ λέγωνται Μακεδόνες, καὶ ἡμεῖς, οἱ πραγματικοὶ Μακεδόνες, ὡς ἐὰν νὰ ἐντρεπώμεθα δι' αὐτό, μετ ε β α π τ ῖ σ θ η μ ε ν ε ἰ ς Β ο ρ ε ι ο ε λ λ α δ ῖ τ α ς. Οἱ ξένοι γνωρίζουν ποῖα εἶναι τὰ ἱστορικὰ ὅρια τῆς Μακεδονίας, τὰ ὁποῖα καὶ ἡμεῖς διὰ τῶν δημοσιεύσεών μας καὶ οἱ Σλάβοι τῶν Σκοπίων διὰ τῶν ἰδικῶν των ἐπιβεβαιοῦν. Ἡμεῖς ἐνομίσαμεν ὅτι διὰ τῆς ἀπαλείψεως τοῦ ὀνόματος Μακεδονία λύομεν τὸ Μακεδονικὸν Ζήτημα. Εἰς τὴν πραγματικότητα ἐπετύχομεν τὸ ἀντίθετον, διότι ἐδημιούργησαμεν διεθνῶς σύγχυσιν ἀφήνοντες εἰς τοὺς Βουλγάρους τῶν Σκοπίων νὰ πιστεύσουν, ὅτι οὗτοι εἶναι οἱ μόνοι ἐπιζῶντες διάδοχοι τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων.

1. Ἀλέξ. Κύρου: Ἡ νέα ἐπίθεσις κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Τὸ ἑλληνικὸν Πρόβλημα ἐνώπιον τοῦ ΟΗΕ. Ἀθῆναι 1949, σελ. 76.

Ἐπὶ 64.000 τετ. χιλ. ὁλοκλήρου τῆς Μακεδονίας, ἡ Ἑλλάς κατέχει κάτι πλέον τῶν 34.000 τετ. χιλ., ἡ Γιουγκοσλαβία 25.000 τετ. χιλ. καὶ ἡ Βουλγαρία 7.000 τετ. χιλ. Πῶς ἐρχόμεθα τώρα ἡμεῖς, ποὺ κατέχομεν τὰ 53 % (ἐνῶ οἱ γείτονες Γιουγκοσλάβοι καὶ Βούλγαροι 39 % καὶ 8 % ἀντιστοιχῶς) καὶ μάλιστα τὰς περιοχάς, ὅπου ἐγεννήθησαν οἱ μεγάλοι Ἑλληνομεκαδόνες Βασιλεῖς Φίλιππος καὶ Μ. Ἀλέξανδρος καὶ ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐξεκίνησαν αἱ στρατιαὶ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου διὰ τὴν Ἀνατολὴν διὰ νὰ τιμωρήσουν τοὺς δυνάστας τῶν Ἑλλήνων, νὰ διαγράψωμεν τὸ ὄνομα Μακεδονία καὶ νὰ τὸ ἐκχωρήσωμεν εἰς τοὺς Σλάβους τῶν Σκοπίων, μοῦ εἶναι τὸ ὀλιγώτερον ἀκατανόητον.

Ἰδού λοιπὸν ἡ ἀπάντησις εἰς τὴν ἀπορίαν τοῦ Ὑπουργοῦ. Τώρα, ποὺ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Μακεδονίας δὲν ἔχει οὔτε ἓνα Σλάβον ἐννοοῦμεν διατὶ διαδίδεται καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἀκόμη, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Μακεδονία κατοικεῖται ἀπὸ Σλάβους.

Ἡ Ρωσικὴ πολιτικὴ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μ. Πέτρου ἀκόμη, ἀλλ' ἰδίως τὰ τελευταῖα 150 ἔτη, ἐφαρμόζεται μὲ θαυμαστὴν ἐνότητα, ἀκολουθίαν, ἐπιμονὴν καὶ πεῖσμα, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐὰν ἡ Ρωσία εἶναι Τσαρικὴ ἢ Σοβιετικὴ.

Ἡ Βουλγαρία εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Μακεδονικοῦ ζητήματος πολιτικὴν τῆς καθοδηγεῖται ὑπὸ τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας καὶ ἀποτελεῖ αὕτη εἰς τὴν Βαλκανικὴν τὸν προπομπὸν διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν Πανσλαβιστικῶν σχεδίων². Ἡ Ρωσία τὴν ὥθησε νὰ συνεργασθῇ μὲ τὸν Ἀξονα μὲ ἐπαθλον τὴν Μακεδονίαν καὶ Θράκην, αὕτη τὴν ἐξηνάγκασεν εἰς στενὴν συνεργασίαν κατὰ τὰ ἔτη 1945-48 μὲ τὴν Γιουγκοσλαβίαν καὶ εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τῆς Μακεδονίας τῶν Σκοπίων, μετὰ τῆς ὁποίας θὰ ἡνοῦντο κατόπιν ἡ Ἑλληνικὴ³ καὶ Βουλγαρικὴ Μακεδονία καὶ οὕτω θὰ καθίστατο ὁλόκληρος ἡ Μακεδονία τμῆμα τῆς Γιουγκοσλαβίας⁴, αὕτη ἐν συνεχείᾳ τὴν ἀπεχώρησε τῆς μετὰ τῆς Γιουγκο-

2. Χριστ. Νάλτσας: Τὸ Μακεδονικὸν Ζήτημα καὶ ἡ Σοβιετικὴ Πολιτικὴ, Θεσσαλονίκη 1954 σελ. 493.

3. Ἀπὸ τὸ 1945 καὶ ἐντεύθεν διάφοροι γιουγκοσλαβικοὶ καὶ βουλγαρικοὶ προσωπικότητες διακηρύσσουσιν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Μακεδονία πρέπει νὰ ἐνωθῇ μὲ τὴν λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῶν Σκοπίων, ὁ δὲ Ν. Ζαχαριάδης, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Κ.Κ.Ε. κατόπιν συνεννοήσεων μὲ τοὺς ἡγέτας τῆς Γιουγκοσλαβίας ἀπεδέχθη τὰς ἀπόψεις τῶν καὶ συγκατετέθη διὰ τὴν συμφώνως πρὸς ταύτας ἐπίλυσιν τοῦ Μακεδονικοῦ Ζητήματος. Ἀλ. Κύρου ἑ.ἀ. σελ. 97 καὶ «Νέα Χρονικά» τοῦ Λονδίνου τῆς 12.12.1946, ὅπου ἐδημοσιεύθησαν δηλώσεις τοῦ Ν. Ζαχαριάδη σχετικαὶ μὲ τὸ Μακεδονικὸν Ζήτημα.

4. Καὶ ὁ Τίτο τὴν 11.10.1947 εἰς λόγον του εἰς τὰ Σκόπια ἔλεγε «Σὰν ὄριμος λαὸς ἡμεῖς θὰ κατακτήσωμε τὸ δικαίωμα, ὥστε ἡ Μακεδονία νὰ εἶναι ἐνωμένη... Ὑπάρχουν ἀδέρφια Μακεδόνες στὴ Μακεδονία τοῦ Αἰγαίου καὶ ἡ τύχη των δὲν μᾶς ἀφήνει ἀσυγκινήτους. Ἐμεῖς ἐπιμένομε στὸ νὰ ἐνωθοῦνε ὅλοι οἱ Μακεδόνες στὴ δικαίαν τους χώραν». Ἀλ. Κύρου, ἑ.ἀ. σελ. 91.

σλαβίας συμμαχίας της και την ὠρθωσεν εἰς ὀχληρὸν καὶ ἀδυσώπητον ἀντίπαλον τοῦ «ἀπειθάρχου» εἰς τὰ κελεύσματα τῆς Κομινφόρμ Τίτο *. Ὅθεν, ἀποτελεῖ αὕτη ἀπλοῦν ὄργανον τῆς Σοβιετικῆς Διπλωματίας, αἱ δὲ πολιτικά καὶ ἐδαφικά βλέψεις καὶ διεκδικήσεις της ἔναντι τῆς Ἑλλάδος εἶναι αἱ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως τοιαῦται, διότι ἡ Ρωσία μόνον διὰ τῆς Βουλγαρίας ἀποκτᾷ μονίμους βάσεις εἰς τὴν Μεσόγειον. Ἀλλωστε αὐτὸς ὁ ἐμπνευστὴς τῆς Συνθήκης τοῦ Ἀγίου Στεφάνου κόμης Ἰγνάτιεφ εἰς δῆλωσίν του τὸ 1903 εἰς πανηγυρικὴν συνεδρίασιν τῆς Σλαβικῆς Ἑταιρείας εἰς τὴν Πετρούπολιν εἶπε: «ἔχω δημιουργήσει τὴν μεγάλην Βουλγαρίαν χάριν τῶν ρωσικῶν συμφερόντων».

Μόλις διεγράφη ὁ Τίτο ἀπὸ τὴν Κομινφόρμ ⁵, αὐθημερὸν ὡς ἐκ θαύματος μετεμορφώθη καὶ ἡ μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης Μακεδονικὴ Ἐθνότης εἰς Βουλγαρικὴν, ἡ ὁποία ἐξαπλοῦται κατὰ τοὺς Βουλγάρους εἰς ὅλην τὴν Μακεδονίαν ⁶. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ὑπάρχει μίᾳ ἀντίθεσις μεταξὺ τῶν βορείων γειτόνων μας. Οὕτω ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 90ῆς ἐπετείου ἀπὸ τῆς συνθήκης τοῦ Ἀγίου Στεφάνου ὁ Βουλγαρικὸς τύπος καὶ Βούλγαροι ἡγέται διεκήρυξαν ὅτι ὄχι μόνον ἡ Θράκη, ἀλλὰ ὅλη ἡ τότε ἐκχωρηθεῖσα διὰ τῆς Συνθήκης

* Ὁ Τίτο ἔπαυσε κατὰ τὸ 1949 νὰ βοηθῇ τοὺς συμμορίτας, ὅχι διότι ἐξετίμησε τὴν φιλίαν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ἀπλούστατα, διότι ἡ λ λ α ξ ε ἔναντι αὐτοῦ ἡ Σοβιετικὴ πολιτικὴ καὶ ὡς γνωστὸν ἡ Ρωσία ἐπέδωκε ἀντὶ παντὸς τρόπου τὴν ἀ ν α τ ρ ο π ῆ ν του. Περιβαλλόμενος σχεδὸν παντοῦ ἀπὸ κομμουνιστικὰς χώρας, τυφλὰ ὄργανα τῆς Ρωσικῆς πολιτικῆς, θὰ ἦτο λίαν ἀφελὴς νὰ κλείσῃ καὶ τὴν πρὸς Νότον διέξοδον διὰ τῆς ὑποστηρίξεως τοῦ Κ.Κ.Ε. τυφλοῦ ἐπίσης ὀργάνου τῆς Ρωσίας. Τὴν πολεμικὴν ἔναντι τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἀνυπάρκτου σλαβομακεδονικῆς μειονότητος τὴν διεξάγει τώρα κυρίως διὰ τῶν Σκοπίων καὶ ἐνίοτε —σπανιότερον— παρεμβαίνει καὶ τὸ Βελιγράδι. Πάντως δὲν πρέπει νὰ μᾶς διαφύγῃ ὅτι, ὅταν ἡ Ἑλλάς αἰμάσσουσα καὶ μὲ τὴν ψυχὴν εἰς τὸ στόμα ἠγωνίζετο εἰς τὴν Ἀλβανίαν ἔναντιον τοῦ φασισμού, οἱ δύο βόρειοι γείτονές μας διεπραγματεύοντο μὲ τοὺς Γερμανοὺς —τῇ ἐπινεύσει τῆς φίλης τότε τῆς Γερμανίας Ρωσίας— τὴν δι α ν ο μ ῆ ν μεταξὺ τῶν τῆς Μακεδονίας μετὰ τῆς Θεσσαλονίκης ὡς καὶ τῆς Θράκης. Καὶ μόνον ἡ ἀπληστία τῆς Βουλγαρίας ζητούσης καὶ τὴν Θεσσαλονίκην, τὴν ὁποίαν ἐζήτουν καὶ οἱ Γιουγκοσλάβοι μετὰ τῆς ὑπολοίτου Μακεδονίας, ἀ π έ τ ρ ε ψ ε τὴν ἀδελφικὴν διανομήν.

5. Χ. Νά λ τ σ α ς, ἐνθ. ἀν.

6. Μετὰ τὴν ἀπομπὴν τοῦ Τίτο ἡ Ρωσία ἔρριψε τὸ σύνθημα αὐτόνομος Μακεδονία (Ἑλληνική, Γιουγκοσλαβικὴ καὶ Βουλγαρικὴ), ἡ ὁποία θὰ ἀπετέλει μέλος τῆς Βαλκανικῆς Ὁμοσπονδίας. Τοῦτο ἠνάγκασε τὸν Πρόεδρον Τρούμαν εἰς τὴν 6ην πρὸς τὸ Κογκρέσον (17.III.49) ἐκθεσίν του νὰ τονίσῃ ὅτι «μία τοιαύτη αὐτόνομος Μακεδονία θὰ στερήσῃ τὴν Ἑλλάδα μιᾶς τῶν πλουσιωτέρων της περιοχῶν . . . καὶ εἶναι ὡς ἐκ τούτου προσβολὴ διὰ κάθε Ἑλληνα, ἀδιακρίτως κόμματος, ἡ ἐνθάρρυνσις τῶν σλαβικῶν βλέψεων ἐπὶ τῆς Μακεδονίας ὑπὸ τοῦ Κ.Κ.Ε.» Sixth Report to Congress on Assistance to Greece and Turkey for period ended December 31, 1948. Department of State Publication March 17, 1949.

ἐκείνης Μακεδονία ιστορικῶς ἀνήκει εἰς τὴν Βουλγαρίαν. Τὸ πρᾶγμα ἐπέσυρε τὴν ἔντονον διαμαρτυρίαν τῆς Γιουγκοσλαβίας⁷. (Politika 1.II.68).

“Οἱ αὐταὶ αἰ δραστηριότητες τῶν Βουλγάρων κατὰ τὴν Politika τοῦ Βελιγραδίου τῆς 3.2.68 ὑποκρύπτουν ἓνα συγκεκριμένον πολιτικὸν σκοπὸν. Ἀλλὰ καὶ τὴν 12.11.1969 ἔχομεν νέαν διαμαρτυρίαν τῆς Γιουγκοσλαβίας πρὸς τὴν Βουλγαρίαν (Politika 13.11.69) δι’ ἀντιγιουγκοσλαβικὰς καὶ ἀντιμακεδονικὰς ἐκδηλώσεις, ποὺ ἔλαβον χώραν εἰς τὴν Βουλγαρίαν καὶ ἰδίως διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἱστορίας τῆς ἐν Σόφια Βουλγαρικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν ἐκδοσιν ἐντύπου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἱστορικο-πολιτικαὶ πληροφορίες ἐπὶ τοῦ Μακεδονικοῦ Ζητήματος». Τὸ ἔντυπον ἐξεδόθη εἰς ἑκατοντάδας χιλιάδας ἀντιτύπων καὶ δι’ αὐτῶν κατεκλύσθησαν ὅχι μόνον τὰ ἐπιστημονικὰ ἰδρύματα, αἱ πρεσβεῖαι καὶ τὰ προξενεῖα εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ἀλλ’ ἀκόμη διωχετεύθη κρυφίως τοῦτο εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν καὶ Μακεδονίαν τοῦ Ἀξιοῦ.

Τὸ ἂν οἱ Σλάβοι τῶν Σκοπίων εἶναι Μακεδόνες ἢ Βούλγαροι ὀλίγον μᾶς ἐνδιαφέρει. Δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ ἀγνοήσωμεν ὅτι ἡ πολεμικὴ τῶν Βουλγάρων καὶ Ρώσων κατὰ τῆς Γιουγκοσλαβίας δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὸ Μακεδονικὸν Ζήτημα, ἀλλ’ ἐκτείνεται καὶ εἰς τομεῖς τῆς Γιουγκοσλαβικῆς οἰκονομίας καὶ κοινωνίας καὶ δύναται ἐκ τῶν δραστηριοτήτων αὐτῶν νὰ προκύψῃ νέα ἀνακατάταξις δυνάμεων πρὸς βορρᾶν τῶν συνόρων μας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν δυνάμεθα νὰ ἀγνοήσωμεν.

Ὡς γνωστὸν, οὐδεμίαν διπλωματικὴν πρωτοβουλίαν ἀναλαμβάνει ἡ Βουλγαρία εἰς τὴν Βαλκανικὴν⁸, ἂν δὲν ἔχῃ τὴν ἔγκρισιν ἢ τὴν ὑπόδειξιν τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως. Οἱ Ρῶσοι μὴ ἔχοντες βάσεις εἰς τὴν Μεσόγειον —πλὴν τῆς Ἀλεξανδρείας— εἶναι πιθανὸν νὰ εἰσβάλουν διὰ τῆς Μακεδονίας τοῦ Πιρίν, ὅπως ἔκαμαν καὶ οἱ Γερμανοὶ κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον εἰς τὴν Γιουγκοσλαβικὴν Μακεδονίαν καὶ δι’ αὐτῆς εἰς τὴν Ἀλβανίαν. Οὕτω ἐπαναφέρουν τοὺς δύο ἀποστάτας εἰς τοὺς κόλπους τῆς Κομμουνισμοῦ καὶ ἐξασφαλίζουν βάσεις σταθερὰς διὰ τὸν στόλον των τόσο εἰς τὴν μίαν ὥσον καὶ εἰς τὴν ἄλλην.

7. Ἐπίσης μέλη τῆς Βουλγαρικῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, ἀνέλυσαν τὴν εἰς βάρος τοῦ βουλγαρικοῦ λαοῦ διαπραχθεῖσαν ἀδικίαν (Robotnicesco Delo 21.12.1967). Οὕτω ἐνῶ τὸ 1965 ἐγράφησαν εἰς τὸν βουλγαρικὸν τύπον 25 σχετικὰ ἄρθρα, τὸ 1967 ὁ ἀριθμὸς των ἔφθασε τὰ 115,

8. Διὰ τοῦτο πιστεύεται ὅτι τὸ Μακεδονικὸν ζήτημα ἀποτελεῖ (κατὰ τὸ Γιουγκοσλαβικὸν περιοδικόν, «Κομμουνιστὴς» 6.III.1969) ἀπλῶς τὴν ἀρχὴν καὶ θὰ ἐπακολουθήσουν καὶ ἄλλαι, ἴσως στρατιωτικαὶ ἐνέργειαι, κατὰ τὸ δόγμα Μπρέσνεφ. Αἱ προθέσεις αὐταὶ τῶν Ρώσων εὐρίσκονται εἰς ἐξάρτησιν κατὰ τὴν γνώμην ἀνωτάτων ὑπευθύνων ἐπισήμων κυβερνητικῶν καὶ κομματικῶν παραγόντων τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ μετὰ τὴν κατάστασιν εἰς τὴν ἐγγὺς Ανατολήν.

Αί ἐκ τοῦ λόγου αὐτοῦ ἀνησυχίαι τῶν Γιουγκοσλάβων* καὶ Ἀλβανῶν εἶναι ἐκδηλοὶ καὶ τὸ μεταξὺ τῶν ἰδεολογικῶν χάσμα φαίνεται νὰ γεφυροῦται καὶ αἱ σχέσεις τῶν ἤρχισαν νὰ ἀναθερμαίνωνται.

Δι' ἡμᾶς ἔχει μεγάλην σημασίαν, ἂν πρὸς βορρᾶν τοῦ Μακεδονοθρακικοῦ φράγματος ὑπάρχουν τὰ δύο κράτη Γιουγκοσλαβία καὶ Βουλγαρία μὲ τὰς ἀναποτρέπτους ἀντιζηλίας τῶν ἥ μόνον μία μεγάλη Βουλγαρία, τυφλὸν ὄργανον τῆς Ρωσίας. Ἐπειτα ποῖος μᾶς βεβαιοῖ ὅτι ἡ Γιουγκοσλαβία θὰ παραμείνῃ ἐπὶ πολὺ ἐκτὸς τοῦ Συμφώνου τῆς Βαρσοβίας; Ὁ Τίτο εἶναι ἤδη 77 ἐτῶν καὶ ἐν σοβαρὸν ποσοστὸν τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν διανοουμένων δὲν ἔπαυσε νὰ ἀποβλέπῃ πρὸς τὴν Ρωσίαν. Ἄν συμβῇ τοιοῦτον τι τότε ἡ ἀντίθεσις μεταξὺ τῆς Βουλγαρίας καὶ Γιουγκοσλαβίας θὰ ἀρθῇ καὶ τὸ μῆλον τῆς ἔριδος, ἡ Γιουγκοσλαβικὴ Μακεδονία, θὰ κατακυρωθῇ ὑπὲρ τῆς Βουλγαρίας. Πιθανὸν ἡ Ρωσία πρὸς τὸ παρὸν νὰ μὴ ἔχῃ συμφέρον ἀπὸ ἑνα τοπικὸν πόλεμον ἢ νὰ ἀνατρέψῃ μίαν ἀσταθῆ ἰσορροπίαν εἰς τὴν ἐγγὺς Ἀνατολήν, ἐφ' ὅσον αἱ θέσεις τῆς εἰς ἄλλα πεδία τῆς Ὑψηλίου δὲν εἶναι ἀρκετὰ ἰσχυραὶ ἢ ἐφ' ὅσον αἱ διαβρωτικαὶ τῆς δυνάμεις εἰς τὰς ἄλλας Χώρας καὶ εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν ἰδιαίτερος δὲν ἐπέτυχον εἰσέτι τοὺς ἐπιδιωκόμενους σκοποὺς.

Τὸ Μακεδονικὸν Ζήτημα κατεσκευάσθη εἰς τὰ ἐργαστήρια τῆς Ρωσικῆς διπλωματίας⁹ τῇ προτροπῇ τῶν Πανσλαβιστῶν εὐθὺς μετὰ τὴν ἀνακλήρουσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου μὲ σκοπὸν νὰ προπαρασκευασθῇ ἡ διεθνὴς κοινὴ

* Ἡ ἀσκουμένη κριτικὴ εἰς βάρος τῆς Γιουγκοσλαβίας δὲν ἀφορᾷ μόνον τὰς κοινωνικὰς καὶ οἰκονομικὰς μεταρρυθμίσεις, ἀλλ' ὑποδαυλίζει καὶ τὰς μεταξὺ τῶν πέντε ἐθνοτήτων τῆς Γιουγκοσλαβίας διαφορὰς. Ὅτι τοιαῦται διαφοραὶ ὑπάρχουν καὶ δημιουργοῦν πικρίας προκύπτει καὶ ἐκ τῶν ὧν ἡ Borba τοῦ Βελιγραδίου τὴν 2.3.68 ἀνέγραψεν ὅτι τὸ μέσον ποσοστὸν ἀνεργίας εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν ἀνέρχεται εἰς 3%, εἰς τὴν Γιουγκοσλαβικὴν Μακεδονίαν ὅμως εἰς 24% καὶ τοῦτο, διότι αἱ προβλεπόμεναι ἐπενδύσεις εἰς τὸ σχέδιον 1966-70 (Nova Makedonija 29.10.67) δὲν ἐπραγματοποιήθησαν. Εἶναι γνωστὴ ἡ ἀντίδρασις τῶν οἰκονομικῶς περισσότερον ἀνεπτυγμένων Βορειοδυτικῶν περιοχῶν τῆς Γιουγκοσλαβίας, δηλ. Σλοβενίας καὶ Κροατίας ἐναντίον τῆς ἀπομυζήσεως πόρων πρὸς διάθεσιν εἰς τὰς καθυστερημένας τῆς γεωπεριοχὰς καὶ ἰδίως τὴν Μακεδονίαν. Τὸ χάσμα μεταξὺ τῶν προηγμένων καὶ καθυστερημένων γεωπεριοχῶν τῆς Γιουγκοσλαβίας καθίσταται κατὰ τὴν αὐτὴν ὡς ἄνω ἐφημερίδα εὐρύτερον καὶ ὀφείλεται εἰς τὴν κακοδιοίκησιν καὶ κακοδιαχείρισιν.

Ἐν ἄλλο πρόβλημα, ποὺ καθιστᾷ περισσότερον ἀσταθῆ τὴν κατὰστασιν εἰς τὴν Μακεδονίαν τῶν Σκοπίων εἶναι αἱ φυλετικαὶ ἀντιθέσεις. Οὕτω ἐπὶ 1.406.000 κατοίκων τὰ 40% εἶναι ξένα πρὸς τοὺς Σλαβομακεδόνας ἄτομα καὶ δὴ 183.000 Ἀλβανοί, 132.000 Τοῦρκοι, 43.000 Σέρβοι, ὠρισμένοι δὲ πρὸς τὰ Ἀλβανικὰ σύνορα πόλεις, ὅπως τὸ Τέτοβο, Γκόστιβαρ καὶ Ντέμπαρ ἔχουν ἀπὸ 67-79% Ἀλβανικὸν πληθυσμόν. Ὁ πληθυσμὸς αὐτὸς τόσον εἰς τὴν Μακεδονίαν τῶν Σκοπίων ὅσον καὶ βορειότερον εἰς τὴν περιοχὴν Κόσοβο-Metohija (Kosmet), ὅπου εἶναι πολὺ περισσότερος τίθεται οἰκονομικῶς καὶ πολιτιστικῶς εἰς τὸ περιθώριον.

9. Χ ρ. Νάλτ σ α, ἔ.ἀ. σελ. 39 καὶ Ἀ λ. Κ ύ ρ ο υ : Ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, Ἀθῆναι 1950, σελ. 19.

γνώμη διὰ τὸν σχηματισμὸν ἐν καιρῷ τῷ δέοντι ἐνὸς ἀντιρρόπου Κράτους πρὸς τὰ ἀμέσως βόρεια σύνορα τοῦ νεοπαγοῦς Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὅποion θὰ παρημποδίζε πᾶσαν περαιτέρω διεύρυνσιν τῶν συνόρων του πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν. Τὸ πνεῦμα τῶν τοιούτων Ρωσικῶν ἰδεῶν διαφάνεται εἰς τὸ διὰ τοῦ Ρωσικοῦ ὑπομνήματος πρὸς τὰς Μεγάλας Δυνάμεις τὴν 9.1.1824 προταθὲν ὑπὸ τῆς Ρωσικῆς διπλωματίας σχέδιον κατανομῆς τῆς Βαλκανικῆς εἰς ἡμικυρίαρχα κρατίδια, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ κυρίως Ἑλλάς ἦτο τὸ μικρότερον ¹⁰.

Διὰ τὰ ἀντιληφθῆτε δὲ ποῖα μέσα καὶ μεθόδους καὶ πανουργίας χρησιμοποιοῖ ὁ Κομμουνισμὸς θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃτε νὰ σᾶς διαβάσω ἐν ἀπόσπασμα ὁμιλίας τοῦ Λένιν καταχωρημένον εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Smith Walter Bedell ¹¹: *My three Jears in Moscow*. New York, 1930: «Θὰ καταστῇ ἀνάγκη νὰ προστρέξωμεν εἰς ὅλας τὰς πανουργίας, εἰς ὅλα τὰ στρατηγήματα καὶ δὲν θὰ ὀρρωδῇσωμεν πρὸ οὐδενὸς ψεύδους καὶ ἐνεργοῦντες πάντοτε μὲ ἀπάτην, ἐπιτηδεϊότητα, δόλον, παρανόμους μεθόδους, θὰ ἐπιτύχωμεν τὴν ἀπόκρυψιν καὶ συγκάλυψιν τοῦ πέπλου τῆς ἀληθείας... Ἐφ' ὅσον ὅμως ὑφίσταται καπιταλισμὸς καὶ σοσιαλισμὸς δὲν δυνάμεθα νὰ ζήσωμεν ἐν εἰρήνῃ... Εἰς τὸ τέλος ὁ εἰς ἡ ὁ ἄλλος θὰ θριαμβεύσῃ καὶ μέχρις ὅτου συμβῇ τοῦτο ὀφείλομεν νὰ ἀπατώμεν καὶ νὰ ἐλίσσώμεθα...».

Τὰ ὅσα ἀνωτέρω εἶπεν ὁ Λένιν εἶναι ὅσα ἀπὸ 150 καὶ πλέον ἐτῶν πράττουν οἱ προκατόχοι του Πανσλαβισταὶ καὶ ὅσα ἐπίσης συνεχίζουν νὰ πράττουν οἱ διάδοχοί του *. Καὶ ἰδοὺ αἱ ἐκδηλώσεις. Ὁ Μακονήλσκι, Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν τῆς Οὐκρανίας, ὅπως γράφει ὁ Ἄλ. Κύρου ¹², ἐτόνισε τὴν ἀγνωμοσύνην τῆς Ἑλλάδος ἐναντὶ τῆς Βουλγαρίας, ἡ ὁποία συνέβαλεν εἰς τὴν ἀπελευθέρωσίν της. Ἀλλὰ καὶ ἡ θρασύτης τῆς Βουλγαρίας δὲν ἔχει ὅρια. Αὕτη —κατὰ τὸν Ἄλ. Κύρου ¹³— εἰς ἔγγραφόν της πρὸς τὴν Βαλκανικὴν Ἐπιτροπὴν μετὰ περισσῆς ἀναιδεΐας ἔγραφεν ὅτι «χάρις εἰς τὴν

* Ἡ κατακτητικὴ πολιτικὴ τῆς σημερινῆς Ρωσίας ὑπαγορεύεται ἀπὸ τὴν διαδικὴν ὑπόστασιν τοῦ ρωσικοῦ Κράτους, ἡ ὁποία συνδυάζει ἀφ' ἐνὸς μὲν τὴν παλαιὰν κοσμοκρατορικὴν παράδοσιν τῆς Τσαρικῆς Ρωσίας καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸν κομμουνιστικὸν μυστικισμόν. Τὰς ἐπιδιώξεις τῆς Ρωσίας ἐνισχύει μία πέμπτη φάλαγξ, ἡ ὁποία προστιθεμένη εἰς τὸ στρατιωτικὸν δυναμικὸν της ἐπαυξάνει τρομακτικῶς τὴν δύναμιν καὶ τὸν κίνδυνον τῆς ρωσικῆς ἐπιθέσεως.

10. Χρ. Νάλτσας, ἑ.ἀ. σελ. 40. Σχετικῶς μὲ τὸν ἀγῶνα, ποὺ διεξάγει ὁ Ἑλληνισμὸς ἐναντίον τοῦ ἀπὸ Βορρᾶ ἐξορμῶντος μεγάλου σλαβικοῦ ὄγκου, ἴδε Ἄλ. Κύρου, ἑ.ἀ. σελ. 5.

11. Smith Walter Bedell: *My three years in Moscow*. Philadelphia and New York, 1930, σελ. 316.

12. Ἀλέξ. Κύρου: Ἡ νέα ἐπίθεσις κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Τὸ ἑλληνικὸν Πρόβλημα ἐνώπιον τοῦ Ο.Η.Ε. Ἀθῆναι 1949, σελ. 70.

13. Ἄλ. Κύρου, ἑ.ἀ. σελ. 200.

προέλασιν τοῦ Βουλγαρικοῦ Στρατοῦ πρὸς τὴν Ἀδριατικὴν συνετελέσθη ἡ ταχυτέρα ἐκκένωσις τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῶν Γερμανικῶν στρατευμάτων».

Ὅτι συνέβη τὸ ἔτος 1919 μετὰ τὸ τέλος τοῦ Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ὁπότε ἡ ἡττημένη Βουλγαρία ἐζήτησεν ἄνευ οὐδεμιᾶς συστολῆς δι' ὑπομνήματός της, ὅπως αἱ Μεγάλαι Δυνάμεις ἰδρῦσουν εἰς τὰ γεωγραφικὰ ὅρια τῆς Μακεδονίας αὐτόνομον καὶ ἀνεξάρτητον Κράτος, ἐπανελήφθη τὸ ἴδιον καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας. Τὸ ἔτος 1947 ὁ γνωστὸς ἀπὸ τὴν πυρπόλησιν τοῦ Reichstag Δημητρώφ ἐδήλωσεν ὡς Πρωθυπουργὸς τῆς Βουλγαρίας καὶ ἀρχηγὸς τοῦ Κ.Κ.Β. ὅτι: «Πρὸς τὸ παρὸν ἐλύθη μερικῶς τὸ Μακεδονικὸν Ζήτημα ὡς πρὸς τὸ βόρειον αὐτοῦ τμήμα. Ἀργότερον θὰ ἐνωθοῦν πρὸς αὐτὸ καὶ τὰ τμήματα, ποῦ πρὸς τὸ παρὸν ἀνήκουν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Βουλγαρίαν ¹⁴. Ἡ δικαία μας ἀξίωσις ὅμως ἐπὶ τῆς Θράκης δὲν ἱκανοποιήθη. Ἡ Δυτικὴ Θράκη εἶναι δι' ἡμᾶς πρόβλημα ζωτικῆς σημασίας καὶ ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ λυθῇ θετικῶς. Ἡ Θράκη δὲν ἔχει καμίαν ἀξίαν διὰ τὴν Ἑλλάδα» ¹⁵.

Ἡ ἡττημένη Βουλγαρία παρὰ τὴν ἔλλειψιν διπλωματικῆς ἐκπρωσώπησεως εἰς τὸν ΟΗΕ καὶ εἰς τὰς συμμαχικὰς Χώρας ὑπεστηρίχθη ὑπὸ τῆς Πολωνίας καὶ τῆς Τσεχοσλοβακίας καὶ τῶν λοιπῶν κομμουνιστικῶν χωρῶν μετὰ μερίστης ἐπιμονῆς καὶ δορυβωδῶν ἐκδηλώσεων περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς παραχωρήσεως εἰς αὐτὴν τῆς Ἑλληνικῆς Θράκης ὡς ζωτικοῦ χώρου ¹⁶. Ὅπως βλέπομεν, τὸ κομμουνιστικὸν μπλόκ εἰς ὅλα τὰ προβλήματα παρουσιάζετο ἐνιαῖον.

Κατόπιν ὅλων αὐτῶν ἐννοεῖ κανεὶς πόσον δίκαιον εἶχεν ὁ Τσώρτσιλ ὅταν εἶπεν εἰς τὰς 16.12.1945 ὅτι ¹⁷: «θὰ ἐπέλθουν νέοι κατακλυσμοὶ ἐκτὸς ἐάν

14. Χρ. Νάλτσας, *ἑ.ἀ.* σελ. 430, ὅπου ἀναφέρονται δηλώσεις βουλγαρικῶν προσωπικοτήτων ὡς καὶ ἄρθρα βουλγαρικῶν καὶ γιουγκοσλαβικῶν ἐφημερίδων, καθὼς καὶ ἀνακρινώσεις τοῦ γιουγκοσλαβικοῦ Πρακτορείου «Τανγιούγκ» περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας καὶ Δυτ. Θράκης. Ὁμοίως Χρ. Νάλτσας, *ἑ.ἀ.* σελ. 429 ἀναφέρει ὅτι εἰς τὴν σελ. 480 τῶν Πρακτικῶν τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας ἀναγράφεται ἡ πρότασις τοῦ Ρώσου ἀντιπροσώπου Νοβίκωφ περὶ παραχωρήσεως τῆς Δυτ. Θράκης εἰς τοὺς Βουλγάρους καὶ τοῦ Γιουγκοσλάβου ἀντιπροσώπου Μόσα Πιγιάντε προβάλλοντος τὴν ἀπαίτησιν τῆς ἐνώσεως τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας μετὰ τῆς Γιουγκοσλαβικῆς τοιαύτης ἐντόσεως τῶν ὁρίων τῆς Γιουγκοσλαβικῆς Ὁμοσπονδίας.

15. Κων. Ἀμαντός: Ἱστορικαὶ σελίδες Ἑλλήνων, Σέρβων καὶ Βουλγάρων, Ἀθῆναι 1949, σελ. 140. καὶ Ἐφθμ. Ἀθηνῶν «Ἐλευθερία» τῆς 6.VII.1949 ἐν ὑποσημ. Χρ. Νάλτσας, *ἑ.ἀ.* σελ. 511 καὶ 425 ὡς καὶ Παν. Πιπινέλης: Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐξωτερικῆς Πολιτικῆς 1923-41, Ἀθῆναι 1948 σελ. 27.

16. Χρυστ. Νάλτσας, *ἑ.ἀ.* σελ. 397.

17. Χρυστ. Νάλτσας, *ἑ.ἀ.* σελ. 530.

ἐπιτευχθῇ γενική τις συμφωνία μετὰ τῆς Ρωσίας. Εἰς ἄλλος μεγάλος πόλεμος, εἰς πόλεμος ἰδεολογικὸς κυρίως, ὅστις θὰ ἐξελίσσεται οὐχὶ εἰς τὰ σύνορα ἀλλ' εἰς τὴν καρδίαν ἐκάστου Κράτους καὶ ὅστις θὰ χρησιμοποιοῖ μᾶλλον θανατηφόρα μηχανήματα ἐκείνων, τὰ ὅποια ἐχρησιμοποιήθησαν μέχρι σήμερον θὰ συνέτριβεν διὰ πολλοὺς αἰῶνας τὸν πολιτισμόν, τὸν ὅποιον ἐγνωρίσαμεν».

Ἐπὶ τὰ φ ο ρ ᾶς ἀπὸ τοῦ 1878 μέχρι τοῦ 1947, δηλ. ἐν τ ὃ ς 70 ἐ τ ῶ ν, ἐπετέθησαν οἱ Σλάβοι κατὰ τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης¹⁸ καὶ ἐπὶ τὰ φ ο ρ ᾶς ὁ Ἑλληνισμὸς τοὺς ἀπέκρουσε. Ἐπετέθησαν κατ' ἀρχὰς τὸ 1878 μὲ Στρατὸν ὀργανωμένον, τὸν Ρωσικόν, τὸ 1903 διὰ Συμμοριῶν Βουλγάρων Κομιτατζήδων, τὸ 1906 διὰ Συμμοριῶν Βουλγάρων Κομιτατζήδων¹⁹, τὸ 1913 καὶ 1915 διὰ τακτικοῦ Βουλγαρικοῦ Στρατοῦ, τὸ 1941 ὑποῦλως ὀπισθεν τῶν Γερμανῶν καὶ τέλος τὸ 1947 διὰ Κομμουνιστικῶν Συμμοριῶν ἐξωθεν κατευθυνομένων. Δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχουν Ἕλληνες —πλὴν τῶν Κομμουνιστῶν— οἱ ὅποιοι νὰ ἀμφιβάλλουν, ὅτι ὅ,τι ἀπὸ αἰώνων ἐπραττον οἱ Βούλγαροι, πρᾶγμα, ποὺ τοὺς ἐγένετο δευτέρα φύσις, δὲν θὰ τὸ ἐπαναλάβουν καὶ πάλιν εἰς πρώτην εὐκαιρίαν. Ἄλλως τε δὲν ἀπέκρουσαν ποτὲ τοὺς σκοποὺς των.

Τὸ ποτήριον τῶν πικριῶν μας καὶ τῆς ἀντοχῆς μας εἶχεν ὑπερχειλίσει καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἄλλοτε ἐν Σόφια Ἕλλην Πρεσβευτὴς καὶ νῦν Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν Πιπινέλης ἀνακοινῶν εἰς τὸν Βούλγαρον Ὑπουργόν τῶν Ἐξωτερικῶν τὴν διακοπὴν τῶν διπλωματικῶν σχέσεων τὴν 23.4.1941 τῷ εἶπεν: «Χωρὶς νὰ πολεμήσητε ἐναντίον μας ἀνεμείνατε ἕως ὅτου περιέλθωμεν εἰς τὴν ἐπιθανάτιον ἀγωνίαν διὰ νὰ προσβάλητε τὸ πτώμα τῆς κατρίδος μου. Ἐὰν μᾶς εἴχετε ἐπιτεθῇ μὲ τὸ ὄπλον ἀνὰ χεῖρας, ὅταν ἐστεκόμεθα ἀκόμῃ ὀρθιοι, τοῦτο φυσικὰ θὰ ἦτο ἐγκλημα, ἀλλὰ θὰ εἴχετε νὰ ἀξιώσητε δι' ὑμᾶς τὴν τιμὴν μιᾶς γενναίας πράξεως. Δι' αὐτὸ ὅμως τὸ ὅποιον ἐπράξατε θὰ παραμείνῃ μόνον ἡ μνήμη μιᾶς ἀσχημίας»²⁰.

Ὅπως εἶδομεν ἡ Μακεδονία ἀποτελεῖ τὸ μῆλον τῆς ἐριδος εἰς τὴν Βαλκανικὴν. Δι' ἡμᾶς δὲν ὑπῆρξεν ποτὲ Μακεδονικὴ Ἐθνότης, ἀλλ' οὔτε καὶ

18. Χ ρ ι σ τ. Ν ᾶ λ τ σ α ς, ἔ.ἀ. σελ. 14. Ὁ Χρ. Νάλτσας δὲν ἀναφέρει τὴν κατὰ τὸ 1906 ἐπίθεσιν διὰ Συμμοριῶν Βουλγάρων Κομιτατζήδων ἐναντίον πόλεων τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας (Βορ. Θράκης).

19. Ἀ ρ ι σ τ. Π α π α δ ᾶ κ η: Ἱστορία - ἀγῶνες - δίκαια τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας, Ἀθήναι, 1948, σελ. 57. Κ ο σ μ ᾶ Μ υ ρ τ ῖ λ ο υ Ἀ πο σ τ ο λ ῖ δ ο υ: Ἡ τῆς Φιλιππουπόλεως Ἱστορία. Ἐπιμελεῖα Γ. Α. Μέγα, Ἀθήναι 1959 σελ. 408 καὶ ἰδίου Ὁ Στενὴμαχος, Ἀθήναι 1962, σελ. 92. Εἰς τὰς ἀνωτέρω τρεῖς συγγραφὰς ἀναφέρονται λεπτομερῶς τὰ τῆς ἐξοντώσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας καὶ οὕτω δι' αὐτῆς συνεπληρώθη ἡ ἐβδόμη φορὰ τῆς κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐπιθέσεως τῶν Βουλγάρων.

20. Π α ν. Π ι π ι ν ἑ λ η ς: Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐξωτερικῆς Πολιτικῆς. Ἀ-
θήναι 1944, σελ. 355.

Μακεδονικὸν Ζήτημα πάντοτε, ἰδίως δὲ μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν πληθυσμῶν, δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν οὔτε εἰς Βουλγαρος ἢ Σέρβος ἢ Σλάβος τύπου Σκοπίων. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἀρκεῖ. Δὲν χρειάζεται νὰ ἔχῃς μόνον δίκαιον. Πρέπει νὰ ἔχῃς τὸν τρόπον νὰ τὸ ἀποδείξῃς καὶ τὰ μέσα διὰ νὰ τὸ ἐπιβάλῃς. Ἡ Θράκη θὰ ἀκολουθήσῃ κατ' ἀνάγκην τὴν μοῖραν τῆς Μακεδονίας.

Ἡ Μακεδονία ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν καὶ πάντοτε τὸ σταυροδρόμιον τῶν ἐθνῶν²¹ καὶ ὁ προθάλαμος πάσης εἰσβολῆς καὶ κατακτήσεως, διὰ τοῦ ὁποίου ἀναγκαστικῶς ὤφειλε νὰ διέλθῃ κάθε εἰσβολεύς. Τέσσαρες μεγάλαι Αὐτοκρατορίαι κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἢ Αὐστρουγγαρία, ἢ Ρωσία, ἢ Τουρκία καὶ ἢ Μεγάλη Βρετανία ἠγωνίσθησαν νὰ διατηρήσουν τὸν ἔλεγχον ἢ νὰ ἀποκτήσουν τοῦτον ἐπὶ τῆς Μακεδονίας, ἢ ὅποια κατὰ τὸν Wilkinson θεωρεῖται τὸ κλειδὶ ὅχι μόνον τῆς Βαλκανικῆς ἀλλὰ καὶ τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς²². Ἡ Μακεδονία ἀποτελεῖ φρουρίον χωρισμένον ἀπὸ τὰς γύρω του γεωπεριοχὰς ἀπὸ ὑψηλὰ ἀδιάβατα ὄρη καὶ προσιτὸν μόνον ἀπὸ 8-10 στενωποὺς εὐκολώτατα φυλασσομένας καὶ ὁ κάτοχος τοῦ φρουρίου αὐτοῦ κατέχει προέχουσαν θέσιν εἰς τὴν Βαλκανικὴν²³. Ὅλοι οἱ μεταγενέστεροι μετὰ τοὺς Μακεδόνας οἱ Ρωμαῖοι, οἱ Βυζαντινοὶ καὶ οἱ Τούρκοι ἐκυριάρχησαν ἐπὶ τῆς Βαλκανικῆς μόνον μετὰ τὴν κατοχὴν τοῦ φρουρίου αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ἄλλως τε καὶ οἱ τόσον σκληροὶ ἀγῶνες διὰ τὴν κατοχὴν του τόσον κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὅσον κατὰ τὸν Μεσαίωνα καὶ τοὺς νεωτέρους χρόνους.

Εἰς τὴν Μακεδονίαν προσέτρεξαν καὶ οἱ σύμμαχοι κατὰ τὸν Α' Παγκόσμιον Πόλεμον διὰ νὰ βοηθήσουν τὴν κινδυνεύουσαν Σερβίαν. Ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν ἐδόθη τὸ πρῶτον θανάσιμον κτύπημα κατὰ τῶν Κεντρικῶν Αὐτοκρατοριῶν κατὰ τὸν Α' Παγκόσμιον Πόλεμον, ὅπερ ἐπέφερεν καὶ τὴν κατάρρευσίν των. Διὰ τῆς Βουλγαρικῆς Μακεδονίας εἰσέβαλον εἰς τὴν Γιουγκοσλαβικὴν καὶ δι' αὐτῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν αἱ στρατιαὶ τοῦ Χίτλερ. Διὰ τῆς Μακεδονίας προέβλεπε τὸ σχέδιον Τσῶρτσιλ ἤδη ἀπὸ τὸ ἔτος 1941 —εὐθὺς μετὰ τὴν κατάρρευσιν— εἰσβολὴν εἰς τὴν Κεντρικὴν Εὐρώπην καὶ μόνον ἢ παθολογικὴ ὑποχωρητικότης τοῦ Ροῦσβελτ πρὸ τῶν Ρώσων καὶ ἢ ἀπὸ τοῦ 1943 διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἀπειλὴ ἐκ μέρους τῶν Ρώσων συνάψεως χωριστῆς εἰρήνης εἰς περίπτωσιν πραγματοποιήσεως τῆς διὰ τῆς Μακεδονίας εἰσβολῆς ἐματαιώσε τὸ σχέδιον. Ἡ τόση ἐπιμονὴ τῶν Ρώσων θὰ ἔπρεπε

21. Ancel Jacques: *Peuples et nations des Balkans*. Paris, 1926 σελ. 53, 55 καὶ 57 καὶ Σεργ. Γυαλίστρα: *Μακεδονία*, Ἀθῆναι 1928, σελ. 105.

22. Wilkinson H. R.: *A review of the ethnographic cartography of Macedonia*. Liverpool, 1951, σελ. 5.

23. Κων. Ἀμάντου, Κων. Καραβίδα, Ν. Ἀναγνωστοπούλου: Ἡ πύκνωσις τῶν ἀγροτικῶν μας πληθυσμῶν. Ἀθῆναι, 1927, σελ. 17

νά κινήση τὰς ὑποφίας τῶν Ἀμερικανῶν, ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἦτο δυνατόν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, διότι οἱ ἐπίσημοι Ἀμερικανοὶ εἶχον πάθει ὁμαδικὴν παράκρουσιν.

Τὰ παραδείγματα εἶναι ἅπειρα, ἀλλ' ἀναφέρω μόνον δύο: Ὁ Henry Wallace ²⁴, πρῶν Ἀντιπρόεδρος τῶν Η.Π.Α., ἔγραφεν ὅτι ἡ Ρωσία ἦτο περισσότερον δημοκρατικὴ ἀπὸ τὰς Η.Π.Α., ὁ δὲ Joseph Davies ²⁵, Ἀμερικανὸς Πρεσβευτὴς εἰς τὴν Μόσχαν ἔγραφεν ὅτι οἱ Ρῶσοι ἡγέται εἶναι «εἰλικρινῶς ἀφιερωμένοι εἰς τὴν εἰρήνην» καὶ ἐκεῖνο, ποῦ ἐπεθύμουν ἦτο «νὰ ζήσουν ὡς καλοὶ γείτονες ἐν παγκοσμίῳ εἰρήνῃ». Καὶ ἀπὸ τὴν σελήνην ἂν κατήρχοντο τὴν ἰδίαν ἡμέραν πάλιν θὰ ἐπληροφοροῦντο κάτι περὶ τῆς δ η μ ο κ ρ α τ ι κ ὅ τ η τ ο ς καὶ φ ι λ ε ι ρ η ν ι κ ὅ τ η τ ο ς τῶν Ρώσων Κομμουνιστῶν! Νὰ σκέπτεται δὲ κανεὶς, ὅτι ὁ δεῦτερος ἦτο καὶ Πρεσβευτὴς εἰς τὴν Μόσχαν!

Δὲν ἔχει μόνον στρατηγικὴν σημασίαν ἡ Μακεδονία, ἀλλὰ καὶ τεραστίαν οἰκονομικὴν τοιαύτην μὲ τὰς πλουσίας καὶ εὐφόρους πεδιάδας τῆς. Ἡ δὲ γεωπολιτικὴ θέσις τῆς Μακεδονίας μὲ τὴν Θεσσαλονικὴν εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Θερμαϊκοῦ καὶ τὰς εὐλιμένους ἀκτάς τῆς εἰς τὴν Χαλκιδικὴν, τὴν Καβάλαν καὶ τὰς Ἐλευθεράς εἶναι ἀνυπερβλήτος. Διὰ νὰ λάβητε μίαν ἰδέαν τῆς σημαντικωτάτης ἐν τῇ κάτω Βαλκανικῇ στρατηγικῇ θέσεώς τῆς καὶ διατὶ ἐπέσυρεν αὕτη τόσον τὴν προσοχὴν τῶν φίλων ὅσον διήγειρε καὶ τὴν ὀρεξιν τῶν ἐχθρῶν, δὲν ἔχετε παρὰ νὰ λάβητε ἓνα διαβήτην καὶ μὲ κέντρον τὴν Θεσσαλονικὴν νὰ σύρετε ἐπαλλήλους κύκλους καὶ θὰ ἴδῃτε ὅτι, ὅταν ὁ εἰς κύκλος φθάνῃ πρὸς Ἀνατολὰς τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην, πρὸς δυσμὰς ἄπτεται περίπου τῆς Ἀδριατικῆς καὶ ὅταν πρὸς βορρᾶν φθάνῃ τὸν Δούναβιν, πρὸς νότον φθάνει τὴν Πελοπόννησον.

Ἡ Ἑλλάς ἦτο Κράτος μικρὸν καὶ μὲ τὴν ἀπόκτησιν τῶν τριῶν βορείων γεωπεριοχῶν Ἡπείρου, Μακεδονίας καὶ Θράκης κατέστη Κράτος ὑπολογησιμον. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ ζωτικὸς τοῦ χώρος μετὰ τὴν ἐκρίζωσιν τοῦ ἀπὸ χιλιετηρίδων εἰς τὰς περὶ τὸ Αἰγαῖον καὶ Εὐξείνιον Πόντον χώρας ζῶντος Ἑλληνισμοῦ περιωρίσθη εἰς τὸ ἐλάχιστον. Πᾶσα ὑποχώρησις καὶ ἀπώλεια τοῦ Μακεδονοθρακικοῦ χώρου θὰ καταστήσῃ τὴν Ἑλλάδα μικρὸν καὶ ἀσημάντον κρατίδιον ἀπλοῦν πεσσὸν εἰς χεῖρας τοῦ πρώτου ἰσχυροῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Ρῶσος φιλέλλην Ἰωάννης Πετρώφ ²⁶ βλέπων τὰς ἀδικίας τῶν συμπατριωτῶν του εἰς βάρος τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ ἔργον τοῦ Μακεδονία ἐκδοθὲν εἰς τὴν Λεωψίαν τὸ 1903 ἔγραφεν εἰς τὴν προμετωπίδα τοῦ βιβλίου του: αἱ Ἰερὰ Γῆ τοῦ Μεγάλου

24. Λόγοι τοῦ τὴν 24.5.42 καὶ 8.11.1942 ἴδε Taft Robert A. A foreign Policy for Americans, New York, 1951, σελ. 51-52 καὶ Χρ. Νάλτσας ἑ.ἀ. σελ. 252.

25. Joseph E. Davies: Mission to Moscow, 1943, ἴδε Χρ. Νάλτσας, ἑ.ἀ. σελ. 252.

26. Δ.η.μ. Ἀναστασόπουλος: Οἱ Πανσλαβισταί, οἱ μεγάλοι ἐχθροὶ τοῦ γένους, Ἀθῆναι, 1906 ἔνθα ἡ παραπομπὴ περὶ τοῦ Ἰωάν. Πετρώφ.

Ἀλεξάνδρου, ἐὰν ἀποθάνῃς μὲ τὸ σάβανόν σου θὰ σκεπάσῃς καὶ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα».

Ἡ Μακεδονία μὲ τὰς προεκτάσεις της πρὸς ἀνατολὰς τὴν Δυτικὴν Θράκην καὶ πρὸς δυσμὰς τὴν Ἡπειρον ἀποτελεῖ τὸ φράγμα, τὸ ὁποῖον ὁ ἐκ βορρᾶ χεῖμαρρος προσπαθεῖ δι' ὅλων τῶν μέσων ἐξωτερικῆς πιέσεως καὶ ἐσωτερικῆς διαβρώσεως νὰ ὑποσκάψῃ. Διὰ τοῦτο, ὅπως ὁ ἀείμνηστος Κεραμόπουλος ἀναφέρει, ὁ Πολύβιος ἤδη ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος ἀκόμη γράφει ὅτι «πρέπει νὰ κρίνωμεν μεγάλης τιμῆς τοὺς Μακεδόνες, οἵτινες σχεδὸν πάντοτε ἀγωνίζονται πρὸς τοὺς Βαρβάρους ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας τῶν Ἑλλήνων. Διότι τίς ἀγνοεῖ ὅτι πάντοτε θὰ ἦσαν ἐν κινδύνῳ ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῶν Ἑλλήνων, ἂν δὲν εἴχομεν πρὸ φράγμα τοὺς Μακεδόνας καὶ τὴν φιλοτιμίαν τῶν Βασιλέων τῆς Μακεδονίας;» Ἐπταφορὰς ἐντὸς 70 ἐτῶν ἐπετέθησαν οἱ Σλάβοι κατὰ τοῦ Μακεδονοθρακικοῦ φράγματος²⁷. Καὶ ἀπεκρούσθησαν μὲν ὑπὸ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀλλὰ ποῖος ἡδυνήθη ποτὲ νὰ ἀπαριθμῇ τὰς χιλιάδας τῶν θυμάτων ἐκ Μακεδονίας καὶ Θράκης; Ἡ ποῖος ἡδυνήθη νὰ ἀπογράψῃ τὰς ὑλικὰς ζημίας καὶ τὰ συντελεσθέντα δράματα κατὰ τὴν περίοδον τῆς Βουλγαρικῆς κατοχῆς τῶν ἐτῶν 1906, 1913, 1918 καὶ 1941 - 1944;

Ὅλαι αἱ γεωπεριοχαὶ ἐνὸς Κράτους, ἀναλόγως τῆς παραγωγικῆς τῶν ἱκανότητος καὶ τῆς γεωγραφικῆς τῶν θέσεως, δίδουν εἰς τὸ Κράτος μίαν βαρύτητα, ὅπως καὶ τὸ Κράτος εἰς τὴν παγκόσμιον κοινότητα τῶν Ἐθνῶν, καὶ ἐξ αἰτίας τῶν δημιουργουμένων εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἀντιθέσεων ἔχει τοῦτο ἐπίσης μίαν βαρύτητα, ἀναλόγως πρὸς τὴν παραγωγικὴν του ἱκανότητα, τὸν πλοῦτον του, τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων του καὶ τὴν γεννητικὴν αὐτῶν καὶ τέλος καὶ πρὸ παντὸς ἀναλόγως πρὸς τὴν γεωγραφικὴν του θέσιν εἰς τὸ ζατρίκιον τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς. Ὅσον πυκνότερος καθίσταται ὁ πληθυσμὸς μιᾶς γεωπεριοχῆς, τόσον μεγαλύτερον τὸ πλῆθος τῶν ἀπασχολήσεων καὶ τόσον ὑψηλότερον τὸ βιοτικόν του ἐπίπεδον. Βεβαίως ὑπάρχουν καὶ ἐνταῦθα ὅρια. Πάντως εἰς ὅλον τὸν κόσμον σήμερον, ὅπου ὁ πληθυσμὸς φυσιολογικῶς ἀνεπτύχθη, αἱ πυκνότερον κατωκημέναι γεωπεριοχαὶ εἶναι καὶ αἱ πλουσιώτεραι. Ἡ προϋοῦσα ἀραιώσις τοῦ πληθυσμοῦ ὑποδηλοῖ ἐγκατάλειψιν καὶ πτώσιν

27. Ὁ κόμης Ἰγνάτιεφ ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ρώσος πρεσβευτὴς κατὰ τὸν Ρωσοτουρκικὸν πόλεμον ὁμιλῶν ἀπὸ τοῦ ἐξώστου τῆς Ρωσικῆς Πρεσβείας τῆς Σόφιας πρὸς τὸν Βουλγαρικὸν λαὸν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος μας εἶπεν μεταξὺ ἄλλων «Δὲν ἀπελπίζομαι ὅτι θὰ πραγματοποιηθῇ μίαν ἡμέραν ἡ σκέψις, ἡ ἐμπνεύσασα εἰς τὴν Ρωσίαν τὴν συνθήκην ἐκείνην, δι' ἧς ἰδρύετο ἡ Μεγάλῃ Βουλγαρία. Ἐγὼ ἴσως δὲν θὰ ἐπιζήσω, ἀλλὰ πέποιθα ὅτι τὸ ἔργον θὰ συμπληρωθῇ». Χ ρ ι σ τ. Ν ἄ λ τ σ α ς, ἐ.ἀ. σελ. 530 ὡς καὶ ἐκθεσις τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας τῆς Σόφιας πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν τὴν 27ην Σεπτεμβρίου 1902.

τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου ἢ τὸ ὀλιγώτερον στασιμότητα. Ὡς παράδειγμα ἀναφέρω ὅτι τὸ 1800 ἡ Ἀγγλία εἶχε 10 ἑκατομ. κατοίκους καὶ ἡ Ἰρλανδία 5. Τὸ 1950 ἡ Ἀγγλία εἶχε 50 ἑκατομ. καὶ ἡ Ἰρλανδία 4,5 καὶ τοῦτο διότι ἡ Ἀγγλία εἶχε τὸν ἀπαραίτητον ζωτικὸν χώρον διὰ νὰ ἀναπτυχθῇ ὁ πληθυσμὸς της, ἐνῶ τὸ ἀντίθετον συνέβη μὲ τὴν Ἰρλανδίαν.

Ὑπάρχουν γεωπεριοχαὶ μὲ μεγίστην γεωπολιτικὴν βαρύτητα καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀπώλεια θά σήμάνῃ τὸν θάνατον ἢ τὴν ὑποδούλωσιν τὸ ὀλιγώτερον τῆς Χώρας. Ἡ ὠρισμένη γεωπεριοχή, ποῦ ἔχει μεγάλην σημασίαν διὰ τὴν Πολιτείαν, ἀποτελεῖ εἰς χεῖράς της σπουδαίοντα ὄργανον ἀσκήσεως ἐξωτερικῆς πολιτικῆς. Διατί ἀγωνίζεται ἡ Ἰσπανία διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ Γιβραλτάρ; Διατί ἡ Αἴγυπτος ἐπεδίωξε τὴν πλήρη κατοχὴν τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ; Ἀλλὰ μήπως δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιον καὶ μὲ τὴν Τουρκίαν; Αἱ ἀνατολικαὶ περιοχαὶ τοῦ Κάρς καὶ Ἀρδαχάν ἀφ' ἐνὸς καὶ τῶν Δαρδανελλίων ἀφ' ἐτέρου προσδίδουν εἰς τὴν Τουρκίαν τὴν προέχουσαν ἐκείνην θέσιν, ὥστε πᾶσα της ἐπιθυμία καὶ ἰδιοτροπία τόσον κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Πολέμου ὅσον καὶ σήμερον νὰ ἱκανοποιῇται ἀπὸ ἀμφοτέρας τὰς ἀντιμαχομένας πλευρὰς πρὶν ἢ ἐκδηλωθῇ. Τοῦτο δὲ διότι ἀπὸ μὲν τὰς ἀνατολικὰς γεωπεριοχὰς της δύναται νὰ βληθῇ εἰς τὰ μαλακὰ της μόρια ἡ Ρωσικὴ Ἀρκτος, διὰ δὲ τῶν Δαρδανελλίων δύναται αὕτη εἰς περίπτωσιν πολέμου νὰ ἀποκλεισθῇ εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον. Ταῦτα βεβαίως ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἱκανὴ Κυβέρνησις διὰ νὰ ἐκμεταλλευσθῇ τὰ δεδομένα καὶ πληθυσμὸς μὲ ὑγιᾶ πληθυσμιακὴν διάρθρωσιν πρόθυμος νὰ τὰ ὑπερασπισθῇ. Νομίζω δὲ ὅτι ἡ Τουρκία φθάνει τὰ 34 ἑκατομμύρια καὶ ὑπολογίζει πρὸ τοῦ τέλους τοῦ αἰῶνος νὰ ὑπερβῇ τὰ 50 ἑκατομ. Ἐξ αὐτοῦ δὲ ἐρμηνεύεται ἡ ὑπεροπτικὴ στάσις της ἐναντι τοῦ Κυπριακοῦ καὶ ἡ διαφαινομένη ἤδη φιλοδοξία της ἀσκήσεως εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Μεσόγειον πολιτικῆς Μεγάλης Δυνάμεως.

Τὸ Κράτος δέον νὰ γνωρίζῃ τοὺς ἐνδεχομένους φίλους του καὶ πιθανοὺς ἐχθροὺς του καὶ ἀναλόγως νὰ προβῇ εἰς τὴν γεωπολιτικὴν ἱεράρχησιν τῶν διαφόρων περιοχῶν του. Καὶ ὁ ἄνθρωπος κάνει τὸ ἴδιον, προκειμένου περὶ τῶν μελῶν τοῦ σώματός του. Ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας ἀκόμη διαπιστώνει ὅτι ἡ κεφαλὴ του εἶναι τὸ σπουδαιότερον μέρος τοῦ σώματος καὶ διὰ τοῦτο προσπαθεῖ εἰς πᾶσαν προσβολὴν του αὐτὴν νὰ διαφυλάξῃ ἐν ἀνάγκῃ καὶ εἰς βάρος ἐτέρου μέλους τοῦ σώματός του. Ἄν μάλιστα, ὅπως εἰς τὴν περίπτωσίν μας, αἱ σπουδαιότεραι διὰ τὴν Πολιτείαν γεωπεριοχαὶ εἶναι καὶ οἰκονομικῶς σπουδαῖαι τότε ἡ ἀπώλειά των σημαίνει βέβαιον θάνατον τοῦ Κράτους. Τοιαῦτα ζωτικὰ γεωπεριοχαὶ μὲ μεγίστην γεωπολιτικὴν βαρύτητα ἐπέχουν θέσιν φράγματος. Τὸν ρόλον τοῦ φράγματος ἢ τοῦ προφράγματος τῆς Ἑλλάδος τὸ καθώρισεν ὁ Πολύβιος τὸν 2ον π.Χ. αἰῶνα καὶ αὐτὸ ἐπιτελεῖ ὁ Μακεδονο-

θρακικὸς χώρος καὶ ἀκριβέστερον διὰ τὴν ἐποχὴν μας ἡ ἀνατολικῶς τοῦ Στρυμόνος γεωπεριοχῇ.

Τὸ Μακεδονοθρακικὸν αὐτὸ φράγμα προφυλάσσει τὴν Ἑλλάδα καθὼς καὶ τὴν ἀνατολικὴν πτέρυγα τοῦ NATO ἀπὸ τὴν ἐκ βορρᾶ ἐνδεχομένην εἰσβολήν. Κάτι ἐγνώριζον περὶ φράγματος καὶ οἱ Βυζαντινοὶ Αὐτοκράτορες, ἰδίως αἱ Δυναστεῖαι τῶν Ἰσαύρων καὶ τῶν Μακεδόνων καὶ ἐγκαθίστων εἰς τὰ πρὸς τὴν Βουλγαρίαν Μακεδονοθρακικὰ σύνορα τοῦ Κράτους των ἐνόπλους γεωργούς, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνέθετον, ἐναντι χορηγήσεως δωρεὰν γῆς καὶ ἐφοδίων, τὴν προστασίαν τοῦ ἰδίου καὶ πατρίου ἐδάφους ἀπὸ τὰς προσβολὰς τῶν Βουλγάρων. Ἀλλὰ μήπως δὲν συνέβη τὸ ἴδιον καὶ ἀργότερον μὲ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν Ἀκριτῶν καὶ τῶν ἐκατοντάδων χιλιάδων προσφύγων ἐκ τῶν περάτων τοῦ Ἑλληνισμοῦ; Τὸ φράγμα αὐτὸ τὴν συνοριακὴν βελτίωσιν τοῦ ὁποίου τὸ 1946 εἰς τὸ συνέδριον τῆς εἰρήνης ἐζητήσαμεν, οἱ μὲν πέραν τοῦ ὠκεανοῦ φίλοι μας κατεψήφισαν, οἱ δὲ Ἀγγλοὶ, οἱ χύνοντες ὑπὲρ ἡμῶν κατὰ τὴν ὥραν τῶν σκληροτάτων δοκιμασιῶν των πύρινα δάκρυα καὶ διακηρύσσοντες *urbi et orbi*, ὅτι εἴμεθα ὁ μοναδικὸς των σύμμαχος, τὸν ὅποιον οὐδέποτε θὰ λησμονήσουν, ἐντραπέντες ἢ μετανοήσαντες, διότι πλέον δὲν μᾶς ἐχρειάζοντο, ἀπέσχον τῆς ψηφοφορίας²⁸. Πότε δέ; Ὅταν τὴν Βουλγαρίαν καίτοι ἀποῦσαν ὑπεστήριξε μετὰ φανατισμοῦ τὸ Κομμουνιστικὸν Μπλόκ.

Φράγμα ὅμως δὲν ἀποτελοῦν μόνον τὰ φυσικὰ ἐμπόδια, τὰ ὅποια μὲ τὰ σημερινὰ μέσα τῆς πολεμικῆς τέχνης δὲν εἶναι ἀδιάβατα. Εἰς τὸ φράγμα πρέπει νὰ προστεθῇ, ἰδίως σήμερον, τὸ ἔμφυχον ὕλικόν, ὁ λαός, ὅπως οἱ ἔνοπλοι χωρικοὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Ἰσάρων καὶ τῶν Μακεδόνων, ὅπως οἱ κάτοικοι τῶν βορείων περιοχῶν (ἄνδρες καὶ γυναῖκες) κατὰ τὸν Ἑλληνοϊταλικὸν πόλεμον, ὅπως ἐπίσης οἱ ἄνδρες καὶ οἱ γυναῖκες τῆς Θράκης κατὰ τὴν τελευταίαν εὐτυχῶς λυθεῖσαν Ἑλληνοτουρκικὴν κρίσιν τοῦ 1968.

Ἡ Ἑλλάς διὰ τῆς πέραν τοῦ Στρυμόνος γεωπεριοχῆς προσφέρει ἀνυπολόγιστον ὑπηρεσίαν εἰς τὸ NATO, διότι ὁ Ρωσικὸς στόλος εἰς τὴν Μεσόγειον πρὸς τὸ παρὸν δὲν εὐρίσκει -πλὴν τῆς Ἀλεξανδρείας- μόνιμον πολεμικὸν ναύσταθμον. Αἱ ἀντανάκλασεις ἐκ τοῦ φράγματος αὐτοῦ εἶναι πολὺ εὐρύτεραι. Φαντασθῆτε πρὸς στιγμὴν, Θεὸς φυλάξοι, ἂν ἡ ἀνατολικῶς τοῦ Στρυμόνος γεωπεριοχὴ περιήρχετο εἰς χεῖρας τῶν Βουλγάρων, δηλ. κατ' οὐσίαν τῶν Ρώσων. Ἡ Ρωσία θὰ εἶχεν ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς μόνιμον πολεμικὸν ναύσταθμον εἰς τὴν Καβάλαν, τὴν Ἀλεξανδρούπολιν ἢ τὰς Ἑλευθεράς²⁹. Ὁ ναύσταθμος αὐ-

28. Χριστ. Νάλτσας, ἔ.ἀ. σελ. 430.

29. Ὁ Στάλιν εἰς τὴν Διάσκεψιν τοῦ Πότσδαμ ἐζήτησε τὴν ὑπὸ τῆς Ρωσίας κατοχὴν τῆς Ἀλεξανδρουπόλεως καὶ Θεσσαλονίκης. Ἴδε Ἀλ. Κύρου, ἡ Νέα ἐπιθεσις κ.τ.λ. ἔ.ἀν. σελ. 25 καὶ Noel - Baker Francis: Greece. The whole story. London 1946, σελ. 59-61.

τὸς θὰ συνεδέετο ἐδαφικῶς ἀπ' εὐθείας μετὰ τῆς Ρωσίας καὶ θὰ ἀπετέλει ἐνιαῖον γεωγραφικὸν χῶρον τοῦ Ἀνατολικοῦ Συνασπισμοῦ μὴ δυνάμενον νὰ ἀποκλεισθῇ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν διὰ κλεισίματος τῶν Δαρδανελίων καὶ τοῦ Γιβλαρτάρ, ὅπως θὰ συμβῇ μὲ τὸν χρησιμοποιοῦμενον σήμερον ὡς τοιοῦτον τῆς Ἀλεξανδρείας. Τὸ ὅτι ἡ γεωπεριοχὴ παρέμεινε Ἑλληνικὴ ἐπέτρεψε εἰς τὸν Τίτο νὰ καταγγείλῃ τὰς Ρωσικὰς μεθόδους καὶ νὰ φιλελευθεροποιήσῃ κάπως τὸ καθεστῶς του καὶ αἱ ἐκ τῆς φιλελευθεροποιήσεως ἀντανακλάσεις εἰς τὰς λοιπὰς Κομμουνιστικὰς χώρας ἐδημιούργησαν εἰς τοὺς Ρώσους πλείστας φροντίδας. Τὰ γεγονότα τῆς Τσεχοσλοβακίας καὶ παλαιότερον παρόμοια εἰς ἑτέρας Κομμουνιστικὰς χώρας δὲν εἶναι ἄσχετα πρὸς τὴν φιλελευθεροποίησιν τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ ἐκ τοῦ λόγου αὐτοῦ ἐξηγεῖται καὶ ἡ φανερά ἢ συγκεκαλυμμένη πολεμικὴ τῆς Ρωσίας ἔναντι τῆς Γιουγκοσλαβίας. Καὶ τὴν Ἑλλάδα συμφέρει φιλελευθεριωτέρα Γιουγκοσλαβία μὲ τὰς ἐνδεχομένας ἀντιθέσεις τῆς μὲ τὴν Βουλγαρίαν παρὰ μονολιθικῶς Κομμουνιστικὴ Γιουγκοσλαβία. Ἀλλως τε τότε ὁ Ρωσικὸς στόλος δὲν θὰ εἶχεν μονίμους ἐγκαταστάσεις μόνον εἰς τὴν Ἀλεξανδρούπολιν, Καβάλαν καὶ Ἐλευθεράς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἀλβανίαν καὶ Γιουγκοσλαβίαν.

Ὅλη ἡ Μακεδονία, ἀλλ' ἰδίως ἡ πέραν τοῦ Στρυμόνος Μακεδονοθρακικὴ γεωπεριοχὴ, ἀπὸ γεωπολιτικῆς ἀπόψεως ἔρχεται πρῶτη εἰς τὴν σειρὰν ἀξιολογήσεως καὶ ἀποτελεῖ τὸ σπουδαιότερον τμῆμα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας, διότι ἀποτελεῖ ἀφ' ἑνὸς μὲν παράθυρον πρὸς τὸν ἀνατολικὸν κόσμον, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑψώνει μεγάλως τὴν διαπραγματευτικὴν βαρύτητα τοῦ Ἑλληνικοῦ παράγοντος καὶ δίδει σχετικὴν ἐλευθερίαν κινήσεων καὶ ἐλιγμῶν ὅχι μόνον ἔναντι τῶν πιθανῶν ἀντιπάλων μας, ἀλλὰ ἰδίως καὶ πρὸ παντὸς τῶν φίλων μας. Ἡ Ἑλλάς ἄνευ τῆς πέραν τοῦ Στρυμόνος γεωπεριοχῆς θὰ ἦτο εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἐκάστοτε ἰσχυροῦ εἰς τὴν Μεσόγειον σήμερον τῶν Ἀμερικανῶν, χθὲς τῶν Ἀγγλῶν καὶ εἰς τὸ μέλλον πιθανὸν ἐνὸς ἄλλου.

Ἡ πέραν τοῦ Στρυμόνος γεωπεριοχὴ μᾶς δίδει ἐλευθερίαν κινήσεων καὶ ἐλιγμῶν καὶ ἔναντι τῶν πέραν τοῦ ὠκεανοῦ φίλων μας. Κατὰ μὲν τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον ὑπείκοντες οὗτοι εἰς ἀοράτους δυνάμεις παρέδωσαν ὅλην τὴν Κεντρικὴν Εὐρώπην καὶ Βαλκανικὴν εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνῶσιν —πλὴν τῆς Ἑλλάδος, χάρις εἰς τὴν ἀντίδρασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ τὴν ἐπιμονὴν καὶ πρόβλεψιν τοῦ Τσῶρτσιλ— νομίζοντες ὅτι διὰ τοῦ ὑπερκορεσμοῦ τῆς Ρωσικῆς Ἀρκτοῦ θὰ τῆς ἔκοπτον τὴν πρὸς νότον ὁρεξίν, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν μετὰ τὸν πόλεμον δεκαετίαν ὑπείκοντες εἰς τὰς αὐτάς καὶ πάλιν δυνάμεις ἐθυσίασαν τὸ μέγιστον μέρος τῆς Β. Ἀφρικῆς καὶ Ἑγγύς Ἀνατολῆς. Τὸ πρᾶγμα θὰ μᾶς ἦτο ἴσως ἀδιάφορον, ἀν

ή Ελλάς πλὴν τῆς ἐκ βορρᾶ πίεσεως δὲν ἡσθάνετο τώρα πλεόν ἀνάλογον πίεσιν καὶ ἐκ νότου, λόγῳ τῆς παρουσίας τοῦ Ρωσικοῦ στόλου.

Τὸ φράγμα ὅμως διὰ νὰ ἐπιτελῇ τὸν σκοπὸν τοῦ χρειάζεται συντήρησιν, παρακολούθησιν καὶ ἐνδυνάμωσιν. Ἐνδυνάμωσις τοῦ φράγματος σημαίνει πληθυσμιακὴν πύκνωσιν μὲ σύγχρονον ὕψωσιν τοῦ βιοτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ τῆς γεωπεριοχῆς, ὥστε οὗτος ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ εἶναι πρόθυμος νὰ προβάλλῃ τὰ στήθη του. Ἡ πληθυσμιακὴ ἀραίωσις ἀποτελεῖ τὸν μεγαλύτερον πειρασμὸν καὶ πρόκλησιν διὰ τοὺς ἐνδεχομένους ἀντιπάλους μας. Ἀς ἴδωμεν λοιπὸν ποῖα τὰ ἰδικὰ μας μέτρα διὰ τὴν ἐνδυνάμωσιν τοῦ φράγματος καὶ ποῖα τῶν ἐνδεχομένων ἀντιπάλων μας διὰ τὴν διάσπασιν αὐτοῦ.

Γνωρίζω μὲ πόσῃν δυσφορίαν ἀκούει κανεὶς ἀριθμοὺς εἰς μίαν ὁμιλίαν. Προσπαθῶ νὰ τοὺς περιορίσω καὶ νὰ τοὺς καταστήσω κατὰ τὸ δυνατόν πλεόν ἀφομοιωσίμους. Τὸ Κέντρον Προγραμματισμοῦ καὶ Οἰκονομικῶν Ἐρευνῶν (ΚΕΠΕ) ἐκυκλοφόρησε μίαν πολυγραφημένην ἔρευναν τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1968 ὑπὸ τὸν τίτλον «Προβλέψεις πληθυσμοῦ Ἑλλάδος 1970-1985». Ἡ ἔρευνα τοῦ Κέντρου συνετάγη τὸ 1968 καὶ εἶχεν ὑπ' ὄψιν του στοιχεῖα τοῦ 1967 καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1968, περίοδον, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ μετανάστευσις παρουσίασε κάποιαν ὕφεσιν. Τὸ ΚΕΠΕ προβλέπει τὴν μελλοντικὴν ἐξέλιξιν τοῦ πληθυσμοῦ μέχρι τοῦ 1985 ὡς κάτωθι:

Πίναξ 1

Προβλέψεις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος 1970-85³⁰

	1970		1972		1975		1980		1985	
	χιλ.	%	χιλ.	%	χιλ.	%	χιλ.	%	χιλ.	%
ΕΛΛΑΣ	8.860	100,0	8.982	100,0	9.180	100,0	9.570	100,0	9.955	100,0
ΑΘΗΝ.	2.365	26,7	2.465	27,4	2.590	28,2	2.810	29,3	3.020	30,4
ΜΑΚ.	1.980	22,3	2.015	22,4	2.090	22,7	2.220	23,2	2.340	23,5
ΘΡΑΚ.	368	4,2	373	4,1	375	4,0	385	4,0	395	3,9

Ἀπὸ τὸν ἀνωτέρω πίνακα τοῦ ΚΕΠΕ προκύπτει κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς του ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος θὰ αὐξάνῃ ἐτησίως κατὰ 73.000 κατοίκους καὶ μετὰ 15ετίαν θὰ φθάσῃ τὰ 9.955 χιλ. Ἐπίσης ὑπολογίζει ὅτι ἡ τέως Διοίκησις πρωτευούσης θὰ αὐξάνῃ ἐτησίως κατὰ 44.000 καὶ μετὰ 15ετίαν θὰ φθάσῃ τὰ 3.020 χιλ.

30. Κέντρον Προγραμματισμοῦ καὶ Οἰκονομικῶν Ἐρευνῶν. Προβλέψεις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος 1970-85. Ἀθῆναι, 1968. σελ. 18.

Ἐχῶ πάρα πολλοὺς ἐνδοιασμοὺς ὡς πρὸς τὴν ἐτησίαν αὕξησιν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος κατὰ 73.000 ἐτησίως, ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ ἀπομακρυνθῶ ἀπὸ τὸ κύριόν μου θέμα καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐπεκτείνομαι ἐπ' αὐτοῦ. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅμως διὰ τὴν ἐτησίαν αὕξησιν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Διοικήσεως Πρωτευούσης κατὰ 44.000. Νομίζω μάλιστα ὅτι ἡ αὕξησις θὰ εἶναι ἴσως μεγαλυτέρα καὶ θὰ ἐξαρτηθῇ αὕτη καὶ ἀπὸ τὴν ἐτησίαν αὕξησιν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἀποροφητικότης τῆς τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης εἰς ἐργατικάς χεῖρας θὰ αὐξάνῃ, διότι αἱ ἐπενδύσεις, ἰδίως αἱ ἰδιωτικάι, γίνονται κατὰ προτίμησιν καὶ μὲ αὐξοῦσαν ἔντασιν εἰς μίαν ἑκτασιν μικροτέραν τῶν 100 χιλ. περὶ τὴν τέως Διοίκησιν Πρωτευούσης.

Ἡ γεννητικότητα —ὡς γνωστὸν— εἰς τὰ μεγάλα κέντρα εἶναι μικρά. Ἡ Διοίκησις Πρωτευούσης δὲν ἀποτελεῖ ἐξαίρεσιν³¹. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἐν μέγα τμῆμα τοῦ πληθυσμοῦ τῆς διατηρεῖ καὶ ἐν τῇ Πρωτευούσῃ εἰσέτι τὰς συνηθείας τῆς ἐπαρχίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξεκίνησε πρό τιнос. Ἀλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει καὶ αὐτὸ τὸ ποσοστὸν προσαρμόζεται πρὸς τὰς συνηθείας τοῦ μεγάλου κέντρου μὲ τὴν μικρὰν γεννητικότητα. Ἐπομένως ἡ αὕξησις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης προέρχεται κατὰ μέγα ποσοστὸν ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν μετανάστευσιν³². Ἀλλὰ καὶ αἱ πηγαὶ αὐξήσεως

31. Διὰ νὰ κατανοήσῃ κανεὶς πόσον μικρὰ εἶναι ἡ γεννητικότητα εἰς τὴν τέως Δ. Πρωτευούσης, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν γεννητικότητα εἰς τὴν Μακεδονίαν-Θράκην-ἀσφαλῶς καὶ τῶν λοιπῶν γεωπεριοχῶν τῆς χώρας - δίδω τὰ κάτωθι στοιχεῖα, ἀπὸ τὸ ἀντίστοιχον δημοσίευμα τοῦ ΚΕΠΕ. Οὕτω ἐκ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς τέως Δ. Πρωτευούσης διὰ τὴν πενταετίαν 1961-1965 οἱ ἔχοντες ἡλικίαν 0-4 ἐτῶν ἀπετέλουν τὰ 11,4% ἐνῶ διὰ τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Θράκην τὸ ποσοστὸν διὰ τὴν αὐτὴν πενταετίαν ἀνῆρχετο εἰς 14,88% καὶ 16,78% ἀντιστοίχως. ΚΕΠΕ, Προβλέψεις κ.τ.λ. ἑ.ἀ. σελ. 8, 10, 12, 14, 16.

32. Τώρα ὅμως, ἂν προχωρήσωμεν εἰς τὰς παραγωγικὰς ἡλικίας, τότε θὰ ἴδωμεν μίαν καταπληκτικὴν ἀνατροπὴν τῆς πληθυσμιακῆς πυραμίδος καὶ διαφορὰν εἰς βάρος τῶν δύο βορείων γεωπεριοχῶν —καὶ ἀσφαλῆστα καὶ εἰς βάρος καὶ τῶν ἄλλων γεωπεριοχῶν τῆς χώρας—καὶ ὑπὲρ τῶν Ἀθηνῶν. Τὸ ποσοστὸν τώρα τῶν ἐχόντων ἡλικίαν 25—44 ἐτῶν ἀνῆρχετο εἰς τὴν τέως Δ. πρωτευούσης διὰ τὴν πενταετίαν 1961-65 εἰς 38% ἐνῶ διὰ τὴν Μακεδονίαν 27,44% καὶ διὰ τὴν Θράκην εἰς 23,66%. Ἡ ἀνατροπὴ αὕτη εἶναι τόσον σημαντικὴ, ὥστε θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπισύρῃ τὴν ἄμεσον προσοχὴν τῶν ὑπευθύνων, καθ' ὅσον περικλείει σοβαροὺς κινδύνους. Τὸ συμπέρασμά μας εἶναι ὅτι ἐνῶ τὸ ποσοστὸν τοῦ πληθυσμοῦ μικρᾶς ἡλικίας εἰς τὴν τέως Δ. Πρωτευούσης εἶναι ἐντόνως μικρόν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἄλλας γεωπεριοχάς, καθίσταται τώρα ἀντιστρόφως σοβαρῶς μεγαλύτερον ὑπὲρ τῶν Ἀθηνῶν προκειμένου περὶ τῶν παραγωγικῶν ἡλικιῶν. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν μεγαλυτέραν εἰσροὴν παραγωγικῶν ἡλικιῶν πρὸς τὸ λεκανοπέδιον. Τὸ ποσοστὸν τῆς Μακεδονίας μάλιστα θὰ ἦτο ἴσον ἢ καὶ δυσμενέστερον καὶ αὐτοῦ τῆς Θράκης, ἂν δὲν ὑπῆρχε ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ ὁποία κάπως συγκαλύπτει τὴν τραγικότητα. Πληροφορικῶς ἀναφέρω ὅτι τὴν ἡλικίαν τῶν 20-24 ἐτῶν δὲν ἔλαβον ὑπ' ὄψιν, διότι πλείστοι εἶναι εἴτε στρατιῶται, εἴτε σπουδασταὶ καὶ ἀλλοιώνουν τὰ ποσοστά. Τὰ ἀνωτέρω ποσοστά διακηρύτ-

τοῦ πληθυσμοῦ τῆς πέραν τῆς Διοικήσεως Πρωτευούσης Ἑλλάδος ἤρχισαν νὰ στεριεύουν. Τοῦτο δὲ διότι τὰ 89-90 % τῶν μονίμως μεταναστεύόντων εἶναι ἡλικίας 15-44 ἐτῶν. Πρέπει δὲ νὰ προσθέσω ὅτι ὅσον μικρότερον τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος τόσον μεγαλύτερον ποσοστὸν ἐκ τῆς πιθανῆς πληθυσμιακῆς αὐξήσεως θὰ ἀπορροφᾷ ἡ τέως Διοίκησις Πρωτευούσης. Καὶ ἰδοὺ διατί: "Ὅταν κατὰ τὴν δεκαετίαν 1951-1961 ἡ αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος ἀνῆλθεν εἰς 756.000 κατοίκους, ἡ τέως Διοίκησις Πρωτευούσης ἀπερρόφησε 474.000 ἦτοι τὰ 63 % αὐτοῦ. Τώρα ποὺ διὰ τὴν πενταετίαν 1961-1965 ἡ αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος ἀνῆλθε μόνον εἰς 152.000 άτομα δηλ. 30.000 ἐτησίως, ἡ τέως Διοίκησις Πρωτευούσης ἀπερρόφησε 133.000 ἦτοι τὰ 87,5 %. Ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι ὅσον μικροτέρα ἡ αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας τόσον μεγαλύτερον ποσοστὸν ἐκ τῆς αὐξήσεως θὰ ἀπορροφᾷ ἡ τέως Διοίκησις Πρωτευούσης, λόγω τῆς προνομιακῆς μεταχειρίσεώς της ἀπὸ πλευρᾶς ἐπενδύσεων καὶ δημιουργίας εὐνοϊκῶν ὁρῶν ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἄλλας γεωπεριοχὰς τῆς Χώρας.

Τὰ στοιχεῖα τοῦ Κέντρου Προγραμματισμοῦ καὶ Οἰκονομικῶν Ἑρευνῶν τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν Μακεδονίαν-Θράκην τὰ ἀμφισβητῶ ἀπολύτως, ὅπως θὰ ἴδῃτε ἀπὸ τοὺς κατωτέρω πίνακας. Ἄν καὶ ἡ ἔρευνα τοῦ Κ.Ε.Π.Ε. ἀναφέρει ἐτησίως αὐξήσιν ἐκ 24.000 διὰ τὴν Μακεδονίαν καὶ 1.800 διὰ τὴν Θράκην ἐν τούτοις τὰ στοιχεῖα ταῦτα ἀφίστανται τῆς πραγματικότητος. Ἴσως διότι ἡ ἔρευνα ἐστηρίχθη εἰς στοιχεῖα τοῦ 1967 καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1968 ὁπότε ἡ μετανάστευσις ἐσημείωσε κάποιαν ὕφεσιν. Θὰ διαψευσθῶμεν τότε μόνον, καὶ τὸ εὐχόμεθα ὀλοψύχως αὐτό, ὅταν τὸ Κράτος ἀποφασίσῃ νὰ κατευθύνῃ πρὸς τὰς γεωπεριοχὰς Μακεδονίας-Θράκης καὶ ἰδίως εἰς τὴν ἀνατολικῶς τοῦ Στρυμόνος γεωπεριοχὴν σοβαρὸν ποσὸν ἐπενδύσεων πέραν τῆς συνήθους ὑποδομῆς.

τουν μόνον τῶν τὴν ἀραιώσιν τῶν δύο βορείων γεωπεριοχῶν —μὴ ἐξαιρουμένων καὶ τῶν λοιπῶν— ὡς καὶ τὴν συγκέντρωσιν τῶν ἐπενδύσεων, παρ' ὅλα τὰ λεγόμενα, εἰς τὸ λεκανοπέδιον Ἀττικῆς. ΚΕΠΕ, Προβλέψεις ξ.ά.

Πίναξ 2

Ἐξέλιξις πληθυσμοῦ Ἑλλάδος, τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης, Μακεδονίας καὶ Θράκης διὰ τὴν πενταετίαν 1961-1965 καὶ ποσοστιαῖαι ἀναλογίαι ἐπὶ τοῦ συνόλου τῆς Χώρας.

Ἔτος	Ἑλλάς		Διοίκ. Πρωτ.		Μακεδονία		Θράκη	
	Πληθ.		Πληθ.		Πληθ.		Πληθ.	
	εἰς χιλ.	%	εἰς χιλ.	%	εἰς χιλ.	%	εἰς χιλ.	%
1961	8.398	100,0	1.855	22,09	1.892	22,53	357	4,25
1962	8.448	100,0	1.938	22,94	1.878	22,23	360	4,26
1963	8.479	100,0	1.981	23,36	1.875	22,11	360	4,25
1964	8.510	100,0	2.050	24,09	1.877	22,06	361	4,24
1965	8.550	100,0	2.088	24,42	1.890	22,11	361	4,22

Τὸ ἔτος 1965 ὁ πληθυσμὸς τῆς Διοικήσεως Πρωτευούσης ἀνῆρχετο εἰς 2.088 χιλ. καὶ ἀπετέλει τὰ 24,4 % δηλ. εἰς τοὺς 100 Ἕλληνας τὸ 1965 οἱ 24,4 διέμενον εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἡ ὅλη αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ διὰ τὴν ἐκτὸς τῆς τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης Ἑλλάδα ἀνῆλθεν διὰ τὴν πενταετίαν 1961-65 εἰς 152.000 - 133.000 (ὅσοι κατὰ τὴν πενταετίαν διέρρευσαν πρὸς τὸ λεκανοπέδιον Ἀττικῆς) = 19.000 (ὅσοι ἐκ τῆς συντελεσθείσης αὐξήσεως παρέμεινον πέραν τοῦ λεκανοπεδίου Ἀττικῆς), δηλ. ἑτησίᾳ αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς πέραν τοῦ λεκανοπεδίου Ἑλλάδος 3.800 ἄτομα. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ οἰκονομικὴ πρόοδος συνεπάγεται τὴν ἀραίωσιν τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ γεωργικοῦ τομέως —τὸ ποσοστὸν τοῦ γεωργικοῦ πληθυσμοῦ ἐν Ἑλλάδι εἶναι εἰσέτι λίαν ὑψηλόν—, ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν ἔπεται ὅτι πᾶσα αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ ἢ γενικώτερον πᾶσα διαρροὴ πληθυσμοῦ ἐκ τῆς ὑπαίθρου ὁσονδήποτε ἐπιθυμητὴ καὶ ἂν εἶναι αὕτη δέον νὰ συντελῇται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον ὑπὲρ τῆς πρωτευούσης. Δὲν διαρρέει μόνον ὁ γεωργικὸς πληθυσμὸς, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀστικός, ἰδίως τῶν μικρῶν ἀστικῶν κέντρων, τὰ ὅποια, ἂν εἶχον κάποιον οἰκονομικὸν δυναμισμόν, θὰ συνεκράτουν τοὺς διαρρέοντας ἀπὸ τὴν ὑπαίθρον. Μέχρις στιγμῆς αὐτὸ γίνεται καὶ συντελοῦσης καὶ τῆς μεγάλης μειώσεως τῶν γεννήσεων δυνάμεθα νὰ ὁμιλήσωμεν πρὸς τὸ παρὸν περὶ στασιμότητος καὶ γηρασμοῦ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος. Δὲν θὰ βραδύνῃ ἡ εἰσοδὸς του εἰς τὸ στάδιον τῆς συρρικνώσεως.

Μᾶς ἐνδιαφέρει κυρίως ὁ Μακεδονοθρακικὸς χῶρος καὶ ἐπανερχόμεθα εἰς αὐτόν. Ἡ Μακεδονία ἀποτελεῖ τὰ 25,9 % τῆς ἐπιφανείας τῆς χώρας ἢ δὲ Θράκη τὰ 6,5 % τῆς ἐπιφανείας τῆς Χώρας. Ἡ Μακεδονία εἶχε τὸ 1961 πληθυσμόν 1.892.000 κατοίκους, ἥτοι τὰ 22,5 % τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ Θράκη 357.000 κατοίκους, ἥτοι τὰ 4,2 % τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Μακεδονίας μετὰ πενταετίαν ἤτο (ἥτοι τὸ 1965)

κατά δύο χιλ. άτομα ολιγώτερος ήτοι 1.890.000, ό δέ τής Θράκης κατά την πενταετίαν αὐτήν ηὔξήθη κατά 4.000 άτομα χάρις ὅμως εἰς τήν μεγαλυτέραν γεννητικότητά τοῦ Μουσουλμανικοῦ στοιχείου. Τοῦτο ἄλλως τε προκύπτει καί ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἐκ τῶν τριῶν Νομῶν τῆς Θράκης προηγούνται εἰς γεννητικότητά οἱ Νομοὶ Εἰάνθης καὶ Ροδόπης μὲ σοβαρὰν διαφορὰν μὲ δείκτας γεννητικότητος 1961-67 2,36% διὰ τὴν Εἰάνθην καὶ 2,12% διὰ τὴν Κομοτηνὴν, δηλ. ὑπερτριπλασίαν τῆς μέσης γεννητικότητος ἐν Ἑλλάδι καὶ τοῦτο, διότι εἰς τοὺς Νομοὺς αὐτοὺς ὑπάρχει ὑψηλὸν ποσοστὸν Μουσουλμάνων καὶ ἔπεται ὁ Νομὸς Ἐβρου, ὅπου οἱ Μουσουλμάνοι μόλις πλησιάζουν τὰ 4%. Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1961 ἐπὶ 50.000 κατοίκων εἰς τὸν Νομὸν Εἰάνθης τὰ 55,5 % ἦσαν Ἕλληνες καὶ τὰ 44,5 % Μουσουλμάνοι καὶ εἰς τὸν Νομὸν Ροδόπης ἐπὶ 106.000 τὰ 44,3 % Ἕλληνες καὶ τὰ 55,7 % Μουσουλμάνοι. Ὅτι ἀπὸ τότε ἡ πληθυσμιακὴ διάρθρωσις διεμορφώθη διὰ τὸ ἑλληνικὸν στοιχεῖον ἐπὶ τὸ δυσμενέστερον δὲν ὑπάρχει οὐδεμίᾳ ἀμφιβολία. Ἀπὸ τὸ 1951 καὶ ἐντεῦθεν δι' εὐνοήτους λόγους δὲν ἀναγράφονται οἱ Μουσουλμάνοι κεχωρισμένως. Οἱ Νομοὶ Εἰάνθης καὶ Ροδόπης κεῖνται εἰς τὸ στενότερον καὶ εὐπαθέστερον σημεῖον τῆς Θράκης καὶ ἀντιλαμβάνεσθε τοὺς κινδύνους, ποὺ περικλείει τοῦτο. Ἐπὶ πλεόν ὁ Μουσουλμανικὸς πληθυσμὸς, λόγῳ τοῦ συντηρητισμοῦ καὶ τοῦ λιτοδιαίτου του, ἀποτελεῖ μέγα ἐμπόδιον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν Νομῶν αὐτῶν.

Πίναξ 3

Ἐξέλιξις μονίμως μεταναστευσάντων ἐκ Μακεδονίας-Θράκης διὰ τὰ ἔτη 1961—1969 καὶ ποσοστιαῖα ἀναλογίαι ἐπὶ συνόλου τῆς Χώρας.

Ἔτος	Ἑλλὰς	Μακ.-Θράκη	Μακεδονία	Θράκη
	100 %	27 %	22,5 %	4,5 %
	Ἀριθ. μεταν. %	Ἀριθ. μεταν. %	Ἀριθ. μεταν. %	Ἀριθ. μεταν. %
1961	58.837 100,0	16.856 28,6	13.530 23,0	3.326 5,6
1962	84.054 100,0	37.675 44,8	31.331 37,3	6.344 7,5
1963	100.072 100,0	39.907 39,9	31.733 31,7	8.174 8,2
1964	105.569 100,0	43.782 41,4	37.186 35,2	6.596 6,2
1965	117.167 100,0	52.314 44,6	44.901 38,3	7.413 6,3
1966	86.896 100,0	32.621 37,5	27.213 31,3	5.408 6,2
1967	42.732 100,0	11.717 19,6	10.149 17,0	1.568 2,6
1968	50.866 100,0	19.441 38,2	16.198 31,8	3.243 6,4
1969	91.552 100,0	44.406 48,5	36.827 40,2	7.579 8,3

Παρακολουθοῦντες εἰς τὸν ὑπ' ἀριθ. 3 πίνακα τὴν ἐξέλιξιν τῶν μονίμως εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μεταναστευσάντων κατὰ τὴν ἑννεαετίαν 1961-69 ἐκ Μακεδονίας Θράκης διαπιστοῦμεν ὅτι, ἐνῶ ὁ πληθυσμὸς τῆς γεωπεριο-

χῆς αὐτῆς ἀποτελεῖ τὰ 27 % τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Χώρας, ἐν τούτοις ἐξαιρουμένου τοῦ ἔτους 1967 ὅποτε τὸ ποσοστὺν μεταναστεύσεως κατῆλθεν δι' ὅλην τὴν Χώραν, ὅλα τὰ ἄλλα ἔτη τὸ ποσοστὸν μεταναστεύσεως ἀπὸ τὴν γεωπεριοχὴν Μακεδονίας Θράκης ἦτο πολὺ μεγαλύτερον ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἄλλας γεωπεριοχὰς τῆς Χώρας. Δι' ἕκαστον ἔτος ἔχομεν τὰ κάτωθι ποσοστά: Τὸ 1961 28,6 %, 1962 44,8 %, 1963 39,9 %, 1964 41,4 %, 1965 44,6 %, 1966 37,5 %, 1967 19,6 %, 1968 38,2 % καὶ 1969 48,5 %. Ὅπως βλέπετε τὸ 1969 τὸ ἥμισυ τῶν μονίμως εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μεταναστευσάντων προέρχεται ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν - Θράκην, ἂν καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς γεωπεριοχῆς ἀποτελεῖ μόνον τὰ 27 % τῆς Χώρας.

Ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῶν τόσων σπουδαίων γεωπολιτικῶς καὶ οἰκονομικῶς δύο γεωπεριοχῶν εἰσῆλθεν εἰς στατικὸν στάδιον (μαρασμοῦ) προκύπτει ἀπὸ ὅσα ἀνωτέρω ἀναφέραμεν, ἀλλ' ἀκόμη καὶ ἀπὸ ὅσα στοιχεῖα προκύπτουν ἀπὸ δημοσίευμα τῆς Ὑπηρεσίας Περιφερειακῆς Ἀναπτύξεως Βορείου Ἑλλάδος ³³.

Ὁ πληθυσμὸς τῶν περιοχῶν αὐτῶν —κατὰ 58,5 % διὰ τὴν Μακεδονίαν καὶ 69 % διὰ τὴν Θράκην γεωργικὸς ἔχει πολὺ μεγαλύτεραν γεννητικότητα ἀπὸ τὴν μέσσην τοιαύτην τῆς χώρας— παρουσιάζει ἐν τούτοις χαμηλοτάτην μεταβολὴν (αὐξήσιν) τοῦ πληθυσμοῦ *, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν τοιαύτην τῆς Χώρας, ἥ ὁποία ὡς τοιαύτη εἶναι ἴσως ἡ μικροτέρα ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἀνέρχεται εἰς 0,60 %. Καὶ ὁμῶς ἡ αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ Μακεδονίας -

33. Ἐξελιξεῖς καὶ Προβολαὶ τοῦ πληθυσμοῦ Μακεδονίας - Θράκης. Πολυγραφ. ἔκδοσις Ὑπηρεσίας Περιφ. Ἀναπτύξ. Βορ. Ἑλλάδος. 1968 σελ. 85, 86.

* Οὕτω ἐκ τῶν 13 Νομῶν τῆς Μακεδονίας —κατὰ τὰ αὐτὰ ὡς ἀνωτέρω στοιχεῖα τῆς ΥΠΙΑΒΕ— διὰ τὴν ἑπταετίαν 1961-67 οἱ ἐννέα παρουσιάζουν μείωσιν τοῦ πληθυσμοῦ των, μερικοὶ μάλιστα λίαν σοβαράν, ὅπως τῆς Φλωρίνης 4 %, τῆς Καβάλας 1,70 %, τῆς Δράμας 1,55 %, τοῦ Κιλκίς 1,25 %, τῆς Καστορίας 1,10 % καὶ οἱ λοιποὶ τέσσαρες μείωσιν κάτω τοῦ 1 %. Ἀντιθέτως οἱ τέσσαρες Νομοὶ, ποὺ παρουσιάζουν αὐξήσιν πλὴν τοῦ τῆς Θεσσαλονίκης μὲ αὐξήσιν 2,55 % οἱ λοιποὶ παρουσιάζουν μικρὰν τοιαύτην κάτω τοῦ 1 % (Ν. Πέλλης 0,65, Ν. Ἡμαθίας 0,50 καὶ Χαλκιδικῆς 0,01 % δηλ. κατὰ τὴν ἑπταετίαν ἡ Χαλκιδικὴ ηὔξηθη κατὰ 50 κατοίκους ἢ 7 κατοίκους ἑτησίως). Διὰ τὸν λόγον ἄλλως τε αὐτὸν καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς Μακεδονίας - Θράκης (κατὰ τὸ δημοσίευμα τῆς ἀνωτέρω ὑπηρεσίας σελ. 9), ὁ ὁποῖος ἀπετέλει τὸ 1940 τὰ 28,3 % τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ κατῆλθεν εἰς 26,8 % διὰ τὸ 1961 καὶ τὸ 1970 ἔμειώθη τὸ ποσοστὸν ἔτι περισσότερον. Ἐκ τῶν τριῶν Νομῶν τῆς Θράκης, ὁ μὲν Ν. Ἐβρου, ὅπου τὸ 1951 τὸ ἐλληνικὸν στοιχεῖον ἀπετέλει τὰ 96 %, παρουσιάζει μείωσιν 0,50 %, οἱ δὲ ἕτεροι δύο Νομοὶ Ροδόπης καὶ Ξάνθης παρουσιάζουν, 0,85 % καὶ 0,60 % ἀντιστοίχως αὐξήσιν, λόγῳ τῆς ἐντόνου παρουσίας τοῦ μουσουλμανικοῦ στοιχείου καὶ τῆς φυγῆς τοῦ ἐλληνικοῦ. Ὅτι πρόκειται περὶ φυγῆς τοῦ ἐλληνικοῦ στοιχείου ἐκ Θράκης προκύπτει τοῦτο καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἐπὶ 100 μονίμως ἀποδημούντων ἐκ Θράκης διὰ τὴν ἑπταετίαν 1961-67 οἱ 65,4 % προέρχονται ἀπὸ τὸν Ν. Ἐβρον ἂν καὶ ὁ Νομὸς αὐτὸς ἀποτελεῖ μόνον τὰ 42 % τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Θράκης (ἴδε Δημοσίευμα τῆς Ὑπηρεσ. Περιφ. Ἀναπτ. Βορ. Ἑλλάδος, σελ. 83).

Θράκης με την μεγαλύτεραν γεννητικότητα είναι (21/2) δύο και ήμισυ φορές μικρότερα της μέσης μεταβολής (αύξήσεως) της Ελλάδος και ανέρχεται μόνον εις 0,24%. Της Μακεδονίας μόνης ανέρχεται εις 0,25%. Της δὲ Θράκης ἡ μεταβολή (αύξεις), ἂν καὶ ἡ γεννητικότης της εἶναι ἡ μεγαλύτερα ἐν Ελλάδι (ἐξ αἰτίας τοῦ Μουσουλμανικοῦ στοιχείου) εἶναι τρεῖς φορές μικρότερα τῆς μέσης μεταβολῆς τῆς 'Ελλάδος, δηλ. εἶναι μόνον 20%. Θεωρῶ ὡς αὐτονόητον περιττὸν νὰ προσθέσω ποῖοι φεύγουν καὶ ποῖοι μένουν. "Οτι ἡ κατάστασις διὰ τὰ μετὰ τὸ 1967 ἔτη ἐχειροτέρευσε προβάλλει ἀπὸ τὸν ἀνωτέρω πίνακα 3.

"Εκαστος θὰ ἀνέμενε ὅτι μετὰ τὴν δραματικὴν ἐξέλιξιν τοῦ πληθυσμικοῦ προβλήματος εἰς τὰς δύο βορείους γεωπεριοχὰς θὰ ἐλαμβάνοντο ἐπείγοντα μέτρα —θὰ ἀναφέρωμεν εἰς τὸ τέλος μερικὰ ἐξ αὐτῶν— πρὸς συγκράτησιν τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὴν γενέτειράν του. 'Αντ' αὐτοῦ ἰδοὺ τί βλέπομεν. Μέχρι τινὸς εἴχομεν καὶ ἔχομεν ἀκόμη τοὺς Γερμανούς, ποὺ ἔκαμαν ἐπιλογὴν τῶν ὑποψηφίων πρὸς μετανάστευσιν. 'Απὸ τοὺς Γερμανούς ἔχομεν τοὐλάχιστον κάποιαν ἐλπίδα, λόγῳ τοῦ ἀδιαχωρήτου τῆς Χώρας των, νὰ ἐπιστρέψῃ ἕνα ποσοστὸν τῶν ἀποδημούντων 'Ελλήνων εἰς τὴν πατρίδα των. Καὶ ὅτι οἱ Γερμανοὶ μετὰ δυσφορίας θὰ ἐβλεπον τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ξένων —ἐπομένως καὶ τῶν Ελλήνων— εἰς τὰς πατρίδας των ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς εὐκολίας, μετὰ τὴν ὁποίαν χορηγοῦν εἰς αὐτοὺς τὴν Γερμανικὴν ὑπηκοότητα. "Αν μάλιστα νυμφευθῇ κανεὶς καὶ Γερμανίδα, τότε αἱ διευκολύνσεις πρὸς ἀπόκρησιν τῆς ὑπηκοότητος εἶναι ἀπείρως μεγαλύτεραι.

'Αλλ' ὥς νὰ μὴ ἔφθανον οἱ Γερμανοὶ ἔχομεν τῶρα καὶ τοὺς Αὐστραλοὺς, οἱ ὁποῖοι δὲν θέλουν ἀπλῶς ἐργατικὰς χεῖρας, ἀλλὰ ἄτομα, τὰ ὁποῖα νὰ ἐγκατασταθοῦν μονίμως εἰς τὴν Αὐστραλίαν, καὶ γεννᾶται ἡ ἀπορία πῶς ἀνεχόμεθα τὴν ἐπιλογὴν —αἱμορραγίαν— ποὺ συντελεῖται εἰς βάρος μας.

Πρὸ τινος ³⁴ ἐγένοντο εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν παρουσίαι τῶν 'Αρχῶν καὶ τῶν Προξένων τὰ ἐγκαίνια τοῦ Μεταναστευτικοῦ Γραφείου τῆς Αὐστραλιανῆς Κυβερνήσεως, ὅπερ κεκαλυμμένως καλεῖται Γραφεῖον Πληροφοριῶν καὶ τοῦ ὁποίου σκοπὸς εἶναι —μὴ ὁμολογούμενος, ἀλλ' εὐχερῶς νοούμενος— ἡ ἐπιλογὴ ³⁵ ἐκ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γεωπεριοχῆς Μακεδονίας - Θράκης τῶν

34. Εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς 28 καὶ 31 Μαΐου 1970 ἀνεγράφη ὅτι ἔφθασε εἰς τὰς 'Αθήνας ὡς φιλοξενούμενος τῆς 'Ελληνικῆς Κυβερνήσεως ὁ Αὐστραλὸς Ὑπουργὸς μεταναστεύσεως κ. Φίλιππ Λόντς πρὸς σύναψιν μεταναστευτικῆς συμφωνίας.

35. Αἱ ἐφημερίδες τῆς Θεσσαλονίκης τῆς 3.V.70 —ἐπίσης καὶ εἰς μεταγενεστέρας ἡμέρας— ἀνέγραψαν ὅτι οἱ ὑποψήφιοι δι' Αὐστραλίαν δέον νὰ παρουσιάζωνται πρὸς ἐξέτασιν

εὐρωστοτέρων νέων διὰ τὴν πύκνωσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Αὐστραλίας, ἵνα εἰς τὸ μέλλον διὰ τῆς πυκνώσεως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Αὐστραλίας ἀποτρέψῃ τὸν ἐνδεχόμενον κίτρινον κίνδυνον *. Καὶ ἐρωτῶ ὡς Ἕλληνας καὶ ὡς Μακεδῶνας : Μήπως θὰ προστρέξουν οἱ Αὐστραλοὶ νὰ μᾶς βοηθήσουν ἀπὸ τὸν ἐπικρεμώμενον, συνεπεία τῆς ἀραιώσεως τοῦ πληθυσμοῦ, κόκκινον κίνδυνον;

Ἀφοῦ εἶδομεν ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς Μακεδονίας - Θράκης, ὁ ὁποῖος φύσει καὶ θέσει ἀποτελεῖ τὸ φράγμα, φθίνει καὶ διαρρέει εἰς ποσοστὸν ἀσυγκρίτως μεγαλύτερον ἀπὸ τὰς ἄλλας γεωπεριοχὰς τῆς Χώρας, ἃς ἴδωμεν πῶς προετοιμάζονται διὰ τὴν διάσπασιν τοῦ φράγματος ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν τοῦ λόφου οἱ ἐγγράψαντες ἐπὶ τῆς Μακεδονίας - Θράκης ὑποθήκην Βούλγαροι.

Ἡ ἔκτασις τῆς Βουλγαρίας ἀνέρχεται εἰς 111.000 τ.χ. καὶ τῆς Ἑλλάδος εἰς 132.000. Ἡ πληθυσμιακὴ πυκνότης τῆς Βουλγαρίας διὰ τὸ 1963 ἀνῆρχετο εἰς 73 ἄτομα κατὰ τ.χ. καὶ τῆς Ἑλλάδος διὰ τὸ 1967 εἰς 65,8, τῆς Μακεδονίας εἰς 56,3 καὶ τῆς Θράκης εἰς 42 ἄτομα. Οἱ Βούλγαροι, κατὰ δήλωσιν τοῦ Δημητρώφ καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Κόμματος Ζίβκωφ ³⁶, πρέπει νὰ φθάσουν συντόμως τὰ 10.000.000 ἄτομα. Τὸ 1967 ἦσαν 8.300.000 ἔναντι 8.716.000 τῶν Ἑλλήνων. Ἐπειδὴ ἡ γεννητικότητα των ἐπαρουσίασεν ποιάνα τινα μείωσιν — ἀν καὶ ἡ τριπλασία τῆς Ἑλληνικῆς — διὰ τοῦτο ἔλαβον μέτρα τόνωσεως τῆς γεννητικότητος τοῦ πληθυσμοῦ των ³⁷. Μερικαὶ συγκρίσεις θὰ μᾶς βοηθήσουν εἰς τὸ νὰ ἴδωμεν ποῦ βαδίζομεν: Τὸ 1962 ἡ γεννητικότης τῶν Βουλγάρων ἦτο 1,67 % τῶν Ἑλλήνων 0,60 %. Τὸ 1965 τῶν Βουλγάρων 1,58 % τῶν Ἑλλήνων 0,47 %. Τὸ 1966 τῶν Βουλγάρων 1,49 % τῶν Ἑλλήνων 0,74 %. Ὅπως βλέπετε ἀν καὶ οἱ Βούλγαροι ἔχουν τριπλασίαν γεννητικότητα, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἰδικήν μας, ἐν τούτοις λαμβάνουν μέτρα ἐπιταχύνσεως τῆς

ἀπὸ Αὐστραλοὺς ἱατροὺς (ἀποφεύγουν τοὺς Ἕλληνας ἱατροὺς μήπως θεωρήσουν ἀρτιμελῆ καὶ κανέναν ὄχι τόσοσ ἱκανόν). Οἱ παρυσιάζοντες ἔστω καὶ μικρὸν μειονέκτημα δέον νὰ βαρύνουν τὴν γενέτειραν. Οἱ ξένοι ζητοῦν μόνον — συγχωρήσάτε με τὴν ἔκφρασιν — πρώτης διαλογῆς πρᾶγμα.

* Κατὰ τὸν Οἰκονόμ. Ταχυδρόμον ἀρ. φύλ. 843/16.6.1970 ὁ μετανάστης μετὰ τριετίαν ἀποκτᾷ τὴν αὐστραλιανὴν ὑπηκοότητα, ἐφ' ὅσον ἐκμάθῃ τὴν ἀγγλικὴν (αὐτὸ εἶναι πρόσχημα. Σημ. τοῦ συγγρ.) καὶ τοιαύτην ἀμέσως, ἐφ' ὅσον νυμφευθῇ αὐστραλιανήν.

36. Rabonitsesko Delo 1.12.1967 ἴδε Wissenschaftlicher Dienst 1968 III. Heft σελ. 50.

37. Ὅλα τὰ ἀνωτέρω ἀναφερόμενα μέτρα πρὸς αὔξησιν τῆς γεννητικότητος τοῦ βουλγαρικοῦ πληθυσμοῦ ἔχουν δημοσιευθῇ εἰς τὸ περιοδικὸν «Wissenschaftlicher Dienst-Südosteuropa» (μηνιαίαν ἐκδοσιν τοῦ Ἰνστιτούτου Νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης ἐν Μονάχῳ καὶ προέρχονται ἀπὸ βουλγαρικὰς πηγὰς (περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδας) XVII Jahrg. März 1968, Heft 3 Seite 49-50.

αύξησέως τοῦ πληθυσμοῦ των. Δέον ἀκόμη νὰ σημειωθῇ ὅτι οὐδεὶς Βούλγαρος δικαιούται νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Βουλγαρίαν. Τὰ μέτρα ἐτέθησαν εἰς ἐφαρμογὴν εἰς τὸ τέλος τοῦ 1967. Οὕτω διὰ τὸ πρῶτον τέκνον χορηγεῖται ἐφ' ἅπαξ βοήθημα ἐξ 20 λέβα * καὶ μηνιαίως 5 λέβα. Εἰς τὴν μητέρα χορηγεῖται ἄδεια 120 ἡμερῶν μετὰ πλήρων ἀποδοχῶν καὶ ἂν ζητήσῃ δικαιούται ἐτέρους 8 μῆνας ἄνευ ἀποδοχῶν. Διὰ τὸ δεύτερον τέκνον ἐφ' ἅπαξ βοήθημα ἐκ 200 λέβα καὶ μηνιαίως 15 λέβα. Εἰς τὴν μητέρα ἄδειαν 150 ἡμέρας μετὰ πλήρων ἀποδοχῶν καὶ ἂν ζητήσῃ δικαιούται ἐτέρους 9 μῆνας ἄνευ ἀποδοχῶν. Διὰ τὸ τρίτον τέκνον ἐφ' ἅπαξ βοήθημα 500 λέβα καὶ μηνιαίως 35 λέβα. Εἰς τὴν μητέρα ἄδειαν 6 μηνῶν μετὰ πλήρων ἀποδοχῶν καὶ ἂν ζητήσῃ δικαιούται 12 μῆνας ἄνευ ἀποδοχῶν. Αἱ πολύτεκνοι οἰκογένειαι προτιμῶνται εἰς τὰς πάσης κατηγορίας προσλήψεις, εἰς τὴν ἐκχώρησιν κατοικιῶν, χορήγησιν πιστώσεων ὡς καὶ πλείστων ἄλλων διευκολύνσεων. Ἀγαμοὶ καὶ ἄτεκνα ζεῦγη φορολογοῦνται 5-10 % βαρύτερον τῶν ἄλλων. Μετὰ τὴν λῆψιν τῶν μέτρων ἀνῆλθεν τὸ ποσοστὸν γεννητικότητος διὰ τὸ 1968 εἰς 1,69 % καὶ διὰ τὸ 1969 εἰς 1,72 %.

Ἡ γεννητικότης εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν εἶναι 1,20 % καὶ εἰς τὴν Τουρκίαν 2,60 %³⁸. Νομίζω περιττὸν νὰ προσθέσω τίποτε ἄλλο **. Χῶρος κενὸς ὑπὸ τὸν ἥλιον εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν δὲν μένει. Ἄλλοι θὰ τὸν πληρώσουν. Μὴ ἀμφιβάλλετε δι' αὐτό.

Τὰ ὑπὸ τοῦ Κράτους κοινὰ δι' ὅλας τὰς γεωπεριοχὰς τοῦ μέτρα, λόγφ τῆς ἀσυμμέτρου ἀναπτύξεως αὐτῶν καὶ τῆς προνομιακῆς θέσεως τοῦ λεκανοπέδιου τῆς Ἀττικῆς μὲ τὰς Ἀθήνας ὡς πρωτεύουσας, συνεπεία τοῦ ἱσχύοντος αὐστηροῦ συγκεντρωτικοῦ συστήματος, συνέβαλον μὲν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς μιᾶς περιοχῆς, ἀπετέλουν ὅμως δι' ἄλλας ἀνασχετικὸν παράγοντα. Ἀλλὰ καὶ αὕτῃ ἡ συγκέντρωσις τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς εἰς τὸ λεκανοπέδιον τῆς Ἀττικῆς —ιδίως ὅταν ἡ περαιτέρω ἀνάπτυξις τοῦ δὲν εἶχεν προβλεφθῇ— δημιουργεῖ ἐπιπρόσθετα ἔξοδα, τὰ ὁποῖα ἐκμηδενίζουν τὴν ἀναμενομένην αὐξήσιν τῆς παραγωγικότητος καὶ μειώνουν τὴν ἀνταγωνιστικὴν ἱκανότητα τῆς οἰκονομίας. Ἀλλ' ἀκόμη αἱ Ἀθῆναι χάνουν ἓνα πλεονέκτημα, ποὺ εἶχον ἐναντι ἄλλων μεγάλων ξένων πόλεων: Τὴν καθαρωτάτην καὶ διαυ-

* Ἡ τιμὴ ἐνὸς λέβα εἶναι ἴση περίπου πρὸς 16,10 Δραχ.

** Ὅλοι οἱ λαοί, λευκοὶ καὶ ἐγχρωμοί, ὑπόκεινται εἰς πληθυσμιακὴν ἐκκρησιν, πλὴν τοῦ ἐλληνικοῦ, ποὺ διατρέχει τὸ στάδιον τῆς στασιμότητος καὶ ἰσως νὰ μὴ ἀποφύγῃ τὸ τῆς συρρικνώσεως τοιοῦτον.

38. Τὸ Ἑλληνικὸν πληθυσμιακὸν πρόβλημα. Ὁμιλία εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης. Δελτίον Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Θεσσαλονίκης. Ἰουνίος 1969 σελ. 269.

γεστάτην ατμόσφαιραν. Τὸ ἰδανικὸν αὐτὸ περιβάλλον καταστρέφεται ἀπὸ τὴν καπνομίχλην καὶ τὴν ἀχλύδα, ποὺ φθάνουν —κατὰ ἔρευναν τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Κέντρου Οἰκιστικῆς— εἰς ὕψος 1.000 καὶ 1.200 μέτρων καὶ τὰς ὁποίας προκαλεῖ ἡ συγκέντρωσις οἰκονομικῆς ζωῆς καὶ τοῦ πληθυσμοῦ μὲ ὅλα τὰ δυσμενῆ παρεπόμενα.

Εἰς τὸ ἐπίσημον Κυβερνητικὸν πρόγραμμα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Ἑλλάδος 1968-72 ἀναφέρεται ὅτι τὸ ἀκαθάριστον κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα εἰς τὴν Διοίκησιν Πρωτευούσης εἶναι δ ὅ κ α λ ἦ μ ι σ υ φ ο ρ ᾶ ς ἄ ν ὡ τ ε ρ ο ν ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλας γεωπεριοχάς³⁹. Ἐντὸς τῶν πτωχῶν αὐτῶν γεωπεριοχῶν αἱ εἰσοδηματικαὶ διαφοραὶ εἶναι περισσότερον ἔντοναι μεταξὺ ὄρειων καὶ πεδινῶν περιοχῶν. Χαρακτηριστικὸς δείκτης ἀνισότητος εἰς τὸ ἐπίπεδον διαβιώσεως —κατὰ τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα— εἶναι ἡ κατανάλωσις ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας δι' οἰκιακὴν χρῆσιν τὸ ἔτος 1965 εἰς ὠριαίας χιλιοβατώρας: Εἰς τὴν περιοχὴν Ἀ θ η ν ῶ ν 3 8 7, Ἡ π ε ῖ ρ ο υ 2 8, Θ ρ ᾶ κ η ς 1 8. Δὲν εἶναι ἀπορίας ἄξιον διατὶ οἱ κάτοικοι τῶν μὴ δι' ἐπενδύσεων λιπαινομένων γεωπεριοχῶν ἐγκαταλείπουν τὰ χωρία των καὶ φεύγουν οὐχὶ εἰς τὴν πλησιεστέραν πόλιν των, ὅπερ θὰ ἦτο φυσικὸν καὶ ἐπιθυμητόν, διότι δὲν θὰ ἤραιοῦτο πληθυσμιακῶς ἡ περιοχὴ, ἀλλ' εἰς τὴν ξένην, διὰ ν ᾶ μ ε τ α τ ρ α π ο ῦ ν μ ε τ ᾶ 2 - 3 γ ε ν ε ᾶ ς εἰς Φ ι λ ἑ λ λ η ν α ς καὶ κ α τ ὅ π ι ν εἰς π ο λ ῖ τ α ς ξ ἑ ν η ς χ ῶ ρ α ς ἀ δ ι α φ ὄ ρ ο υ ς π ρ ὸ ς π ᾶ ν τ ὸ ἑ λ λ η ν ι κ ὸ ν.

Τὸ κύριον αἷτιον τῆς ἐξωτερικῆς μεταναστεύσεως εἶναι αἱ σημαντικαὶ διαφοραὶ ἀμοιβῆς καὶ εὐκαιριῶν ἀπασχολήσεως μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τῶν Χωρῶν ὑποδοχῆς μεταναστῶν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ γεγονὸς τῆς διαφορᾶς ἀμοιβῶν μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τῶν προηγμένων Χωρῶν θὰ ὑφίσταται ἐπὶ μακρόν, φοβοῦμαι πολὺ ὅτι μόνον μία παγκόσμιος κρίσις θὰ ἀνακόψῃ τὸ ρεῦμα. Ἐπίσης καὶ τὸ γεγονὸς τῆς γηρασμοῦ τοῦ πληθυσμοῦ, πρὸς τὸν ὁποῖον ὀλοταχῶς βαδίζομεν, θὰ ἀνακόψῃ τὴν μετανάστευσιν, ἀλλὰ τότε διότι δὲν θὰ ὑπάρχουν πλέον νέοι διὰ ν ᾶ μ ε τ α ν α σ τ ε ῦ σ ο υ ν. Τὸ κακόν, ποὺ ἐπροξένησεν ἡ μετανάστευσις, ἂν παραβλέψωμεν τὴν εὐεργετικὴν τῆς ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, εἶναι μέγα, καθ' ὅσον κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ἀ π ω λ ἑ σ θ η ἔ ρ γ α τ ι κ ὸ ν δ υ ν α μ ι κ ὸ ν ἑ κ α τ ο ν τ ᾶ δ ω ν χ ι λ ι ᾶ δ ω ν ἄ τ ὁ - μ ω ν ὑψηλῆς ποιοτικῆς στάθμης ἐξ ἀπόψεως ἡλικίας (89-90 % τῶν μεταναστευσάντων ἦσαν ἡλικίας 15-44 ἐτῶν). Δεδομένων τῶν δυσμενῶν προοπτικῶν αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, ἡ διατήρησις τῆς ἐξωτερικῆς μεταναστεύσεως εἰς ὑψηλὰ ἐπίπεδα θὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν δημιουργίαν ὄχι μόνον σοβαρᾶς στενότητος εἰς τὴν ἀγορὰν ἐργασίας, ἀλλὰ θὰ ἀποτελέσῃ

39. Πρόγραμμα Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως τῆς Ἑλλάδος 1968-72. Ἀθῆναι 1967 σελ. 33.

αύτη σοβαρόν ανασχετικόν παράγοντα εἰς τὴν ἐκβιομηχάνισιν καὶ τὴν περαιτέρω οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Χώρας ⁴⁰.

Εἰς τὸν Μακεδονοθρακικὸν χώρον διαπιστοῦμεν ὅτι:

α) Ἡ κυρία ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων εἶναι ἡ γεωργία. Εἰς τὴν στατιστικὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1961 ἀναφέρεται ὅτι εἰς τὴν Μακεδονίαν τὰ 46 % τοῦ πληθυσμοῦ ἦσαν γεωργοί, ἀλλ' ἂν προσθέσωμεν καὶ τὰ 70 % τῶν ἀναγραφομένων ὡς ἡμιαστῶν, τότε φθάνομεν εἰς τὸ ποσοστὸν τῶν 58,5 % ἀσχολουμένων εἰς τὴν γεωργίαν. Εἰς τὴν Θράκην φθάνομεν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἰς τὰ 69 %. Δηλαδή εἰς τοὺς 100 κατοίκους οἱ 58 εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ οἱ 69 εἰς τὴν Θράκην ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν. Λόγω τοῦ μικροῦ καὶ κατατεμαχισμένου κλήρου καὶ τῶν μεταπολεμικῶς ἀπείρωσ περισσοτέρων ἀναγκῶν, τὰς ὁποίας δὲν δύνανται νὰ ἐκανοποιήσουν εἰς τὴν γεωργίαν, ἀ ν α γ κ ά ζ ο ν τ α ι οἱ γεωργοὶ νὰ ἐγκαταλείπουν τὰ χωριά των.

β) Τὰ περισσότερα ἡμιαστικά ἢ τὰ μεγαλύτερα ἀστικά κέντρα τῶν Νομῶν δὲν εὐρίσκονται εἰς καλλιτέραν μοῖραν, λόγῳ τοῦ χ α μ η λ ο ῦ εἰ σ ο δ ῆ μ α τ ο ς τῆς γύρω των περιοχῆς καὶ τῆς ἀ π ο υ σ ί α ς εἰς αὐτὰ πάσης βιομηχανικῆς ἢ σοβαρωτέρας βιοτεχνικῆς ἐπιχειρήσεως, διὰ νὰ δώσουν ἀπασχόλησιν εἰς τοὺς διαρρέοντας ἀπὸ τὰ χωρία των γεωργούς. Ωρισμένων μικρῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων ἐμειώθη ὁ πληθυσμὸς κατὰ τὴν ἐξαετίαν 1961-66 ἀπὸ 24 μέχρι 50 τοῖς ἑκατόν. Αἱ πόλεις τῆς Δυτ. Θράκης (Ἀλεξανδρούπολις, Κομοτηνὴ, Ξάνθη) φθίνουν καὶ ἔχουν ἀνάγκην π ρ ο ν ο μ ι α κ ῆ ς π ρ ο σ τ α σ ί α ς, διὰ νὰ ἀνταποκριθοῦν εἰς τὸν ρόλον των ὡς φρουρῶν τῆς γεωπολιτικῶς σπουδαιότερας γεωπεριοχῆς τῆς Χώρας. Μόνον οὕτω θὰ καταστοῦν αὐτοδύναμοι καὶ θὰ ἐξευρίσκουν εἰς αὐτάς ἀπασχόλησιν οἱ διαρρέοντες ἐκ τῶν χωρίων των γεωργοὶ ἀντὶ νὰ καταφεύγουν εἰς τὴν ξένην. Ἄν δὲν ληφθοῦν συντόμως μέτρα θὰ εὐρεθῶμεν π ρ ὸ τ ε λ ε ί α ς ἀ λ λ ο ι ῶ σ ε ω ς τοῦ π λ η θ υ σ μ ο ῦ. Αἱ δύο πόλεις τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, Σέρραι καὶ Δράμα, δὲν εὐρίσκονται εἰς καλλιτέραν μοῖραν καὶ ἔχουν καὶ αὗται ἀνάγκην τῆς αὐτῆς προστασίας. Ὁ λ η ἡ ἀ ν α τ ο λ ι κ ῶ ς τοῦ Σ τ ρ υ μ ὀ ν ο ς γεωπεριοχῆς ἐδοκιμάσθη τόσας φορὰς κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας, ὥστε ὅχι μόνον λόγοι γεωπολιτικῆς σπουδαιότητος, ἀλλὰ καὶ τοιοῦτοι στοιχειώδους κοινωνικῆς δικαιοσύνης καὶ ἐθνικῆς ὀφειλῆς τοῦ συνόλου πρὸς αὐτὴν θὰ ἐπέβαλε τὴν προνομιακὴν τῆς προστασίαν.

γ) Ἐκ τῶν μεγαλύτερων ἀστικῶν κέντρων τοῦ Μακεδονοθρακικοῦ χώρου

40. Κατὰ τὰς ἐφημερίδας τῆς 5 Ἰουνίου τρ. ξ. ἡ ναυπηγικὴ βιομηχανία ἀντιμετωπίζει ἤδη ὀξὺ πρόβλημα ἐργατικῶν χειρῶν.

ἡ Καβάλα ἀπετέλει παλαιότερον δυναμικὸν πόλον ἀναπτύξεως τῆς περιοχῆς, ἀλλ' ἤδη κατόπιν τῶν ὁσων ὑπέστη — ὅπως καὶ ὅλη ἡ ἀνατολικῶς τοῦ Στρυμόνος γεωπεριοχὴ — κατὰ τὴν τελευταίαν Βουλγαρικὴν κατοχὴν καὶ λόγῳ τῆς μετὰ τὸ πέρασος τοῦ καπνεμπορίου (πρὸς Θεσσαλονίκην καὶ Ἀθήνας) καὶ τῆς ἀπλουστεύσεως τῆς ἐπεξεργασίας τῶν καπνῶν πληθυσμιακῶς φθίνει καὶ δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ δώσῃ ἀπασχόλησιν εἰς νέα ἄτομα. Ἀπὸ τὸ ἰδιωτικὸν κεφάλαιον μόνον ἡ Ἐμπορικὴ Τράπεζα ἀνταπεκρίθη εἰς τὴν ἀγωνίαν τῆς καὶ ἱδρυσεν ἐργοστάσιον λιπασμάτων, τὸ ὅποιον δίδει ἐργασίαν εἰς ἑκατοντάδας ἄτομα, τὰ ὅποια ἄλλως θὰ ἀνεχώρουν εἰς τὴν ξένην. Βεβαίως, λόγῳ τοῦ ἐξαιρέτου κλίματός της καὶ τῆς πλησιέστατα κειμένης νήσου Θάσου καὶ τῶν ἐγγὺς ἀρχαιοτήτων της, θὰ ἠδύνατο νὰ ἀναπτυχθῇ τουριστικῶς, ἀλλὰ διὰ τὸν ἔξω κόσμον πλὴν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν πλησίον αὐτῶν περιοχῶν καὶ νήσων τουριστικῶς δὲν ὑπάρχει τι τὸ ἀξιόλογον καὶ ἀξιοθέατον.

δ) Ἡ Θεσσαλονίκη ἀποτελεῖ τὸν μεγαλύτερον δυναμικὸν πόλον τοῦ Μακεδονοθρακικοῦ χώρου, ἐν τούτοις ὅμως ἡ ἀνάπτυξις της δὲν εἶναι ταχεῖα καὶ ὥς ἐκ τούτου μόνον μικρὸν ποσοστὸν τῶν ἐκ τῆς ὑπαίθρου διαρρεόντων ἀτόμων δύναται νὰ ἀπορροφήσῃ*.

Γνωρίζω ὅτι καὶ ἄλλων γεωπεριοχῶν τῆς Χώρας μειοῦται ὁ πληθυσμός, ἀλλ' ἐὰν ἐπιμένω ἐπὶ τῆς γεωπεριοχῆς Μακεδονίας - Θράκης τὸ κάμω διότι ἐπ' αὐτῶν ἔχουν ἡδη ἐγγράψῃ ὑποθήκην καὶ οἱ Βούλγαροι καὶ οἱ Γιουγκοσλάβοι οὐδέποτε δὲ ἀπέκρυσαν τὰς προθέσεις των τόσον οἱ μὲν ὅσον καὶ οἱ δὲ καὶ εἶδετε πρὸ ὀλίγου τί μέτρα λαμβάνουν ἰδίως οἱ πρῶτοι διὰ τὴν αὕξησιν τοῦ πληθυσμοῦ των. Θὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς μερικὰς γενικὰς ὑποδείξεις μέτρων, ποὺ ἔλαβον καὶ ἐφήρμοσαν ἄλλα Κράτη διὰ τὴν ἀνάπτυξιν καθυστερημένων γεωπεριοχῶν των. Ὁ καταρτισμὸς προγράμματος δὲν εἶναι ὑπόθεσις ἐνὸς ἀτόμου.

1. Νὰ κηρυχθῇ ἡ ἀνατολικῶς τοῦ Στρυμόνος Ἀνατολικὴ Μακεδονία καὶ Θράκη ὥς ἡ γεωπεριοχὴ προνομιακῆς οἰκονομικῆς προτεραιότητος καὶ προστασίας.

2. Νὰ κηρυχθῇ ἡ δυτικῶς τοῦ Στρυμόνος Κεντρικὴ καὶ Δυτικὴ Μακεδονία ὥς ἡ γεωπεριοχὴ οἰκονομικῆς προτεραιότητος.

* Κατὰ τοὺς ἀσχολουμένους μὲ τὰ προβλήματα τῆς γεωπεριοχικῆς ἀναπτύξεως οἰκονομολόγους πρέπει μετὰ τῶν 3-4 μεγαλύτερων πόλεων μιᾶς Χώρας νὰ ὑπάρχῃ κάποια σχετικὴ πληθυσμιακὴ συμμετρία. Οὕτω ἡ πρώτη πόλις νὰ ἔχῃ κατ' ἀντίστοιχον ὅριον διπλάσιον πληθυσμὸν τῆς δευτέρας καὶ αὕτη διπλάσιον τῆς τρίτης. Ἀλλὰς δημιουργοῦνται συνθήκαι εὐνοοῦσαι τὴν ἀνάπτυξιν τῆς μιᾶς εἰς βάρος ὅλων τῶν ἄλλων μεγαλύτερων καὶ μικροτέρων πόλεων καὶ ἐπιφέρουν τοιαύτην συγκέντρωσιν πληθυσμοῦ εἰς ἓν ἀστικὸν κέντρον, ὥστε αὕτη νὰ καθίσταται ἐμπόδιον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἄλλων γεωπεριοχῶν, καθ' ὅσον τὸ κέντρον τοῦτο δρᾷ πλέον ὥς μαγνήτης ἐλκύον πρὸς αὐτὸ κεφάλαιον καὶ ἐργασίαν ἐκ τῆς ὑπολοίπου Χώρας, τὴν ὁποίαν καὶ καταδικάζει εἰς μαρασμόν.

Ἀμφότεραι ἔχουν ἀνάγκην προστασίας, ἀλλ' ἡ ἀνατολικῶς τοῦ Στρυμόνος ἐπειγόντως καὶ με μέτρα δραστικὰ καὶ κατὰ βᾶθρον μεγάλυτερα, ὥστε νὰ προτιμᾶται αὕτη πάσης ἄλλης γεωπεριοχῆς.

3. Νὰ ἰδρυθῇ ἰδιαιτέρος Ὁργανισμὸς διὰ τὴν ἀνατολικῶς τοῦ Στρυμόνος γεωπεριοχὴν, ὅπως εἰς τὴν Ν.Δ. Γαλλίαν διὰ τὴν περιοχὴν τοῦ Languedoc (4 Νομοί), ὁ ὁποῖος νὰ εἶναι ἀπηλλαγμένος τῶν γραφειοκρατικῶν διατυπώσεων καὶ ἐφωδιασμένος με ἐπαρκῆ οἰκονομικὰ μέσα διὰ νὰ ἐπιμεληθῇ τῆς ταχείας ἀναπτύξεως τῆς γεωπεριοχῆς. Νὰ τεθοῦν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ὁργανισμοῦ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν σοβαρὰ ποσὰ τῶν ὁποίων ἡ διάθεσις νὰ μὴ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἰδιοτροπίαν οἰουδήποτε γραφειοκράτου, ὅσονδήποτε ὑψηλὰ καὶ ἂν ἴσταται οὗτος. Ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Ὁργανισμοῦ νὰ τεθῇ πρόσωπον εὐρείας μορφώσεως καὶ ὑπεύθυνον μόνον ἔναντι τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Χώρας.

4. Εἰς τὰς ἀνατολικῶς τοῦ Στρυμόνος ὑφισταμένης ἡ ἰδρυθησομένης ἐπιχειρήσεις τῆς γεωπεριοχῆς προνομιακῆς οἰκονομικῆς προτεραιότητος καὶ προστασίας δέον νὰ χορηγῶνται χαμηλότοκα δάνεια, φορολογικὰ ἀπαλλαγὰί, χαμηλὰ ἀσφάλιστρα, χαμηλὰ μεταφορικά, παροχὴ εὐθυνης ἐνεργείας καὶ ὕδατος καὶ ἐν γένει κίνητρα τοιαῦτα, ὥστε νὰ παρακινήται μία ἐπιχείρησις νὰ ἐγκαθίσταται ἐκεῖ, διότι θὰ ἔχῃ μικρότερον κόστος καὶ ταχύτεραν ἀπόσβεσιν τῶν κεφαλαίων τῆς. Νὰ παρακινήθουν οἱ δῆμοι καὶ αἱ κοινότητες νὰ ἀπαλλάσσουν τὰς ἐπιχειρήσεις, ποὺ ἀπασχολοῦν πολὺ ἐργατικὸν προσωπικὸν ἀπὸ τοὺς δημοτικoὺς φόρους.

5. Προώθησις καὶ ἐπιτάχυνσις τῆς τεχνικῆς, οἰκονομικῆς καὶ γεωργικῆς ὑποδομῆς καὶ ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐξειδικεύσεως. Αἱ ἐξειδικεύσεις νὰ ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰς παραγωγικὰς δυνατότητας ἐκάστης περιφερείας.

6. Ἐπιτάχυνσις τοῦ μονοτεμαχισμοῦ εἰς τὴν γεωργίαν διὰ συνενώσεως τῶν μικρῶν κλήρων καὶ ὅπου αἱ συνθῆκαι τὸ ἐπιτρέπουν νὰ προβῶμεν εἰς τὴν δημιουργίαν μεγαλυτέρων πολυοικογενειακῶν ἐκμεταλλεύσεων με χρησιμοποίησιν ὅλων τῶν τεχνικῶν μέσων. Πυκνότερα σύνδεσις ὀρισμένων κέντρων (Θεσσαλονίκη ἴσως Καβάλα) μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Προπολεμικῶς εἶχεν ἡ Θεσσαλονίκη καλλιτέραν σύνδεσιν ἀπ' εὐθείας με τὸ ἐξωτερικὸν παρὰ σήμερον*.

7. Ἀποπεράτωσις κατὰ προτεραιότητα τῶν ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων τῆς περιοχῆς, τοῦ ὁδικοῦ δικτύου καὶ τῆς πάσης φύσεως ὑποδομῆς.

* Ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας τῆς Θεσσαλονίκης (13.III.1970) πληροφορούμεθα, ὅτι ὁ Σύνδεσμος ἐμπορικῶν ἀντιπροσώπων Θεσσαλονίκης παρακαλεῖ, ὅπως ἡ Κυβέρνησις ἀποδεχθῇ τὴν πρότασιν τῆς Βελγικῆς ἐταιρίας «Σαμπένα» διὰ δεύτερον καθ' ἐβδομάδα δρομολόγιον ἀπὸ Θεσσαλονίκης πρὸς Βρυξέλλας καὶ τοιαῦτα τῆς Ὀλυμπιακῆς ἀπὸ Θεσσαλονίκης-Βιέννην-Ἀμβρουῆρον καὶ Θεσσαλονίκην - Παρίσι - Νέαν Ὑόρκην. Ἐπίσης κατ' ἐπανάληψιν προέβησαν εἰς διαβήματα καὶ αἱ λοιπαὶ Οἰκον. Ὁργανώσεις τῆς πόλεως.

8. Ίδρυσις καὶ ἐξοπλισμὸς τῶν ἐπιλεγχομένων μικρῶν ἢ μεγάλων (βιομηχανικῶν ἢ βιοτεχνικῶν) πόλων καὶ ζωνῶν διὰ τῆς ἀπαραιτήτου ὑποδομῆς, ὡς δικτύου μεταφορῶν καὶ ἐπικοινωνιῶν, ἡλεκτρισμοῦ, συστήματος ὑδρεύσεως καὶ ἀποχετεύσεως — πλὴν τῆς Καβάλας ὅπου πρέπει νὰ προωθηθῇ ἡ ἤδη ἰδρυθεῖσα βιομηχανικὴ ζώνη — διὰ νὰ εὐρίσκουν εἰς αὐτάς ἀπασχόλησιν ὅσοι γεωργοὶ ἐγκαταλείπουν τὰ χωριά των. Τοῦτο νὰ γίνῃ ἀπὸ τοῦδε, ἐντὸς δὲ τῶν ζωνῶν αὐτῶν νὰ χορηγοῦνται τὰ οἰκόπεδα δωρεὰν ἢ εἰς χαμηλὰς τιμὰς, διὰ νὰ προσελκύωνται ἐπιχειρήσεις.

9ον. Ἐξοπλισμὸς διὰ τῶν ἀπαραιτήτων κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν (ιατρικὴ καὶ νοσοκομειακὴ περίθαλψις), τόνωσις τῶν κοινωνικῶν καὶ πνευματικῶν δραστηριοτήτων διὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ ἀπαραιτήτου κλίματος διὰ τὴν προσέλκυσιν καὶ διατήρησιν πληθυσμοῦ, ἐπιχειρηματιῶν καὶ στελεχῶν ἐπιχειρήσεων.

10. Ἐντὸς τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἰδρυσις Γραφείου ἐξευρέσεως κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Τὸ Γραφεῖον νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ δίδῃ πληροφορίας ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν σχετικὰ μὲ τὰς πρώτας ὕλας ποὺ διαθέτει ἡ γεωπεριοχὴ, τὸ ἐργατικὸν δυναμικὸν κατὰ εἰδικότητα, τοὺς τουριστικοὺς χώρους, τὰ ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα, τὰς τεχνικὰς σχολὰς, μέχρι τῶν φυσικῶν καλλωνῶν καὶ τῶν κέντρων ἀναψυχῆς καὶ διασκέδασεως ἐκάστης περιοχῆς. Θὰ ἦτο σκόπιμος ἡ ἔκδοσις εἰς ξένας γλώσσας φυλλαδίων, εἰς τὰ ὅποια νὰ ἀναγράφονται ὅλαι αὐταὶ αἱ πληροφορίες καὶ νὰ σταλῇ εἰς ὅλα τὰ Ἑλληνικὰ Προξενεῖα καὶ Πρεσβεΐας, ὅπως κάμουν ἀντίστοιχοι ὑπηρεσίαι τῶν ξένων Χωρῶν, ὅταν θέλουν νὰ ἐπιταχύνουν τὴν ἀνάπτυξιν μιᾶς καθυστερημένης γεωπεριοχῆς των. Παροχὴ δωρεὰν συμβουλῶν εἰς ἐπιχειρηματίας ἐπιζητοῦντας ἐγκατάστασιν εἰς τὴν ἐν λόγῳ γεωπεριοχὴν ὡς καὶ ἀνάληψις προμελετῶν (δωρεὰν) πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν.

Ἡ περιοχὴ Πρωτευούσης δὲν ἀσχεῖ ἐντονὸν ἔλξιν μόνον ἐπὶ τοῦ συνήθους ὑποαπασχολουμένου πληθυσμοῦ τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν, ἀλλ' ἐπίσης καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιχειρηματιῶν καὶ διανοουμένων ὡς καὶ τοῦ κεφαλαίου τῶν λοιπῶν περιοχῶν τῆς Χώρας. Ἡ διαδικασία αὕτη συγκεντρώσεως πληθυσμοῦ, ἀγαθῶν καὶ κεφαλαίου ἐκ τῶν περιφερειῶν εἰς τὰς Ἀθήνας συνεχιζομένη ἀπὸ πολλῶν δεκαετηρίδων εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν συγκέντρωσιν τῶν δραστηριοτήτων καὶ ἐπί τευξιν προνομιῶν καὶ συνθηκῶν ἀναπτύξεως καὶ ὅρων διαβιώσεως εἰς τὰς Ἀθήνας ἐναντὶ τῶν λοιπῶν γεωπεριοχῶν τῆς Χώρας, αἱ πλεῖατῆς τῶν ὁποίων παραμένουν κοινωνικοοικονομικῶς καθυστερημένοι. Ἄν ἐξακολουθήσῃ αὕτη ἡ κατάστασις ὕστερα ἀπὸ μίαν δεκαετίαν θὰ ἔχωμεν μὲν Πρωτεύουσιν ἑκατομμυρίων, τὰ ὑπόλοιπα ὅμως ἀστικὰ κέντρα δηλ. αἱ 5 - 6 μεγαλύτεραι πόλεις θὰ εἰσέλθουν εἰς τὸ στάδιον τῆς στασιμότητος καὶ ἡ ὑπαιθρος χώρα εἰς τὸ στάδιον τῆς συρρικνώσεως.

11. Ἐγκατάστασις Τραπεζικῶν, Χρηματοδοτικῶν καὶ ἄλλων εἰδικευμένων ὑπηρεσιῶν, αἱ ὁποῖαι μετὰ πλήρως ἀποκεντρωμένων διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν νὰ ἐξυπηρετοῦν ἐπιτοπίως τὰς ἀνάγκας τῶν οἰκονομικῶν μονάδων. Ἴσως διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ἰσοσταθμίσουν ἐν μέρει τὰ ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν οἰκονομιῶν, ἐκ πλείστων εὐκολιῶν ὥς καὶ ἀμέσων ἐπαφῶν μὲ τοὺς ὑπευθύνους τοῦ κρατικοῦ ὀργανισμοῦ προκύπτοντα διὰ τὰς εἰς τὸ κέντρον λειτουργοῦσας ἐπιχειρήσεις, πλεονεκτήματα.

Ἴσως εἶναι δυσχερὲς εἰς ἐμὲ νὰ προτείνω ἐν μέσαις Ἀθήναις μέτρα οἰκονομικῆς ἀποκεντρώσεως καὶ ἀποδυναμώσεως τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλ' ἐπειδὴ πιστεύω ὅτι αὐτὸ ἐπιβάλλει τὸ ἐθνικὸν συμφέρον καὶ αὐτῶν τῶν Ἀθηνῶν ἀκόμη διὰ τοῦτο νομίζω ὅτι θὰ ἡδύνατο νὰ ληφθοῦν μέτρα ἀνάλογα μὲ ἐκεῖνα ποὺ ἔλαβον ἡ Γερμανικὴ Κυβέρνησις διὰ τὴν προώθησιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τοῦ Δυτ. Βερολίνου καὶ ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις διὰ τὴν μετατόπισιν ἐκ Παρισίων εἰς ἄλλας πόλεις βιομηχανιῶν, ἃν καὶ τὸ Παρίσι συγκεντρώνει μόνον τὰ 19% τοῦ Γαλλικοῦ λαοῦ καὶ αἱ Ἀθῆναι σήμερον τὰ 26,7%. Οὐδεμία ὅμως οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις εἶναι δυνατὴ καὶ οὐδεμία ἐπιχειρήσεις δέχεται νὰ μεταφερθῇ ἢ νὰ ἰδρυθῇ εἰς τὴν ἀνατολικῶς τοῦ Στρυμόνος γεωπεριοχὴν, ἃν δὲν ὑπάρχη καὶ ἀντίστοιχον πνευματικὸν καὶ πολιτιστικὸν κλίμα.

12. Ἰδρυσιν ἀνωτάτου ἐκπαιδευτικοῦ ἰδρύματος εἰς τὴν Καβάλαν καὶ διασπορὰν τῶν Σχολῶν ἢ τμημάτων αὐτῶν —ἀναλόγως τῶν εἰδικεύσεων— εἰς πόλεις τῆς Δυτ. Θράκης καὶ Ἀνατολ. Μακεδονίας. Εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ πνευματικοῦ περιβάλλοντος καὶ εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς οἰκονομίας τῆς περιοχῆς διὰ τῶν δαπανῶν, τὰς ὁποίας πραγματοποιοῦν, συντελοῦν αἱ Δημόσιαι Ὑπηρεσίαι καὶ Ὁργανισμοί, οἱ ὁποῖοι ἀνερχόμενοι εἰς πολλὰς ἑκατοντάδας εἶναι ἐγκατεστημένοι μονίμως εἰς Ἀθήνας. Μερικοὶ ἐξ αὐτῶν πρέπει εὐθὺς ἀμέσως νὰ μετατοπισθοῦν πρὸς τὴν ἀνατολικῶς τοῦ Στρυμόνος γεωπεριοχὴν, καθὼς καὶ εἰς ἄλλας γεωπεριοχὰς τῆς Χώρας*.

* Ἀντὶ τῆς διασπορᾶς τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ὀργανισμῶν καὶ ἐμμέσως κατανομῆς τῶν δαπανῶν εἰς ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρας περιοχὰς παρ' ἡμῖν συμβαίνει τὸ ἀντίθετον. Ἐντὸς τοῦ Μαΐου τρ. ἔ. κατηγορήθησαν —ὡς ἀνέγραψαν αἱ ἐφημερίδες— πλεῖστα εἰρηνοδικεῖα, ὡς παρῶσι ἀζοντα μικρὰν κίνησιν. Οὕτω ἐπετεύχθη οἰκονομία 15 περίπου ἐκ. δρ. Μὲ τὴν βάσιν αὐτὴν καὶ μὲ τὴν συγκέντρωσιν ὅλων τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸ λεκανοπέδιον τῆς Ἀττικῆς καὶ μερικὰς —ὀλίγας— ἄλλας πόλεις δὲν θὰ παρέλθῃ πολὺς καιρὸς, ποὺ θὰ καταργηθοῦν καὶ τὰ ὑπόλοιπα εἰρηνοδικεῖα διὰ τὸν αὐτὸν ὡς ἄνω λόγον. Ἴδε ὁρθὰς παρατηρήσεις Ἐφημερ. «Ἐστία» 19.III.1949.

“Όλα τὰ Ὑπουργεῖα, ὅλοι αἱ πάσης φύσεως καὶ κατηγορίας ὑπηρεσίαι, ὅλοι οἱ κρατικοί, ἡμικρατικοὶ καὶ αὐτόνομοι Ὅργανισμοί, ὅλοι αἱ Τράπεζαι καὶ πᾶν ἄλλο, ποὺ δύναται νὰ φαντασθῇ καὶ νὰ ἐπινοήσῃ ὁ Ἕλλην, ὅλα αὐτὰ ἔχουν τὴν ἑδραν τῶν εἰς τὰς Ἀθήνας. Πῶς θέλετε τότε νὰ μὴ θεωρῇ ὁ Ἕλλην ὡς μειωτικὸν τὸ ὅτι διαμένει μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν καὶ πῶς νὰ θεωρῇ τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἴσου πρὸς τὸν διαμένοντα ἐν Ἀθήναις ὅταν αὐτὸς μὲν καταναλίσκει δι’ οἰκιακὴν χρῆσιν ἐτήσιως 18 χιλιοβατόρας (Θράκη) ἐναντι τῶν 387 διὰ τὴν αὐτὴν χρῆσιν εἰς τὰς Ἀθήνας; Οἷα σχέσεις ὑπάρχει μεταξὺ 18 καὶ 387 ἡ αὐτὴ σχέσις ὑφίσταται μεταξὺ τοῦ κατοικοῦ τῆς γεωπεριοχῆς Θράκης καὶ τοῦ κατοικοῦ τοῦ λεκανοπεδίου Ἀττικῆς.

Σκεφθῆτε ὅτι καὶ αὕτη ἡ Πανελλήνιος Συνομοσπονδία Ἐνώσεων Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν * ἀπεφάσισεν ὅπως τὸ Μέγαρον τοῦ Ἑλληνος Ἀγρότου —μέ μέσα ποὺ προέρχονται ἀπὸ τοὺς γεωργοὺς ὅλης τῆς Ἑλλάδος— ἰδρυθῇ εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ὅχι π.χ. εἰς τὴν Ἀρίσσαν ἢ εἰς ἄλλην τινὰ πόλιν τῆς γεωργικῆς Ἑλλάδος. Ὡς ἐὰν τὰ ἄλλα τμήματα τῆς Χώρας νὰ μὴ κατοικοῦνται ἀπὸ Ἑλλήνας. Ὅλοι οἱ Ὅργανισμοὶ αὐτοὶ εἰσπράττουν καὶ πρὸ παντὸς δαπανοῦν καὶ ὅλοι αἱ γεωπεριοχαὶ δικαιοῦνται νὰ ἀπολαύσουν μεριδίου τῶν δαπανῶν αὐτῶν διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως εἰς αὐτὰς μέρους τῶν ὀργανισμῶν αὐτῶν. Εἰς ὠρισμένης Χώρας εἶναι καὶ τὰ Ὑπουργεῖα διεσπαρμένα, διότι αἱ τηλεποικινωνίαι ἔχουν φθάσει εἰς τοιαύτην τελειότητα καὶ εἰς τὸ λίαν προσεχὲς μέλλον εἰς ἔτι μεγαλυτέραν, ὥστε νὰ παρακάμπτεται κάθε ἐμπόδιον. Δι’ ὅσον χρόνον θὰ ἐγκαθίσταται τὸ πᾶν εἰς τὴν πρωτεύουσιν ἐπὶ τόσον χρόνον θὰ διευρύνεται τὸ βιοτικὸν καὶ πνευματικὸν χάσμα, ποὺ χωρίζει τὴν πρωτεύουσιν ἀπὸ τὰς ἄλλας γεωπεριοχὰς τῆς Χώρας.

Τὸ ἂν τὸ λεκανοπέδιον Ἀττικῆς εὐημερεῖ τὸ ὀφείλει αὐτὸ εἰς τὴν γεωπολιτικῶς σπουδαιοτάτην καὶ πληθυσμιακῶς φθίνουσιν ἀνατολικῶς τοῦ Στρυμόνος γεωπεριοχὴν — καὶ ἰδίως εἰς τὴν Δυτικὴν Θράκην. Οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ ὅτι ἡ ἀπώλειά της θὰ ἐσήμαινε ἀπώλειαν ὅχι μόνον τῆς ἐλευθερίας ὅλης τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ τῆς εὐημερίας καὶ ἡσυχίας καὶ αὐτοῦ τοῦ λεκανοπεδίου τῆς Ἀττικῆς. Ἀντιλαμβάνομαι πόσον δύσκολον εἶναι νὰ συλλάβῃ κανεὶς τὸν κίνδυνον, ὅταν ἡ γεωπεριοχὴ αὕτη εὐρίσκεται πλέον τῶν 600 χιλιομέτρων

* Ἴδε προκήρυξιν τῆς ἀνωτέρω ὀργανώσεως «διὰ τὴν ἀνέγερσιν μεγάρου τοῦ Ἑλληνος Ἀγρότου εἰς Ἀθήνας» εἰς τὸν Οἶκον Ταχυδρόμον φύλλον 814/27.11.69 ὡς καὶ εἰς τὰς Ἀθηναϊκὰς ἐφημερίδας τῆς 15.10.1969.

μακράν τοῦ Κέντρου καὶ ὅταν ἀκόμη ὑπάρχει τόση διαφορὰ πλούτου καὶ εὐημερίας μεταξὺ τῶν δύο.

Ὅλα τὰ προνοητικὰ ἄτομα ἀσφαλίζονται κατὰ διαφόρων κινδύνων, ποὺ τὰ ἀπειλοῦν καὶ πρὸς τοῦτο ὑποβάλλονται εἰς μίαν οἰκονομικὴν θυσίαν: τὸ ἀσφάλιστρον. Ἀλλὰ καὶ τὰ Κράτη ὑποβάλλονται εἰς μίαν οἰκονομικὴν θυσίαν, προκειμένου νὰ προφυλάξουν ἑαυτὰ ἢ ὠρισμένας γεωπεριοχὰς τῶν ἀπὸ τὸν ἐνδεχόμενον κίνδυνον τῆς πλημμύρας, συνεπεία διασπάσεως ἐνὸς φράγματος. Πόσον μᾶλλον θὰ ἔπρεπε νὰ ὑποβληθῇ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εἰς μίαν θυσίαν διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ ἀνατολικῶς τοῦ Στρυμόνος Μακεδονοθρακικοῦ φράγματος, ἀπὸ τὴν ὑπαρξίν τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ εὐημερία τῆς Χώρας, μιᾶς θυσίας ἐν εἴδει ἀσφάλιστρον, ἐπὶ τίνι ἔτη μέχρις ὅτου προαχθῇ οἰκονομικῶς, καὶ κοινωνικῶς ἡ γεωπεριοχὴ αὕτη καὶ καταστῇ πραγματικὸν φράγμα δυνάμενον νὰ ἀντιστῇ εἰς πᾶσαν ἐκ τῶν ἔξω πίεσιν καὶ ἐκ τῶν ἔσω διάβρωσιν;

Λυποῦμαι φοβερὰ ὡς Ἑλλήν καὶ ὡς Μακεδῶν διαπιστώνων τὴν ἀρχομένην συρρίκνωσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γεωπεριοχῆς Μακεδονίας-Θράκης —τοῦ Ἑλληνικοῦ αὐτοῦ φράγματος— καὶ κατὰ μεγαλύτερον βαθμὸν τῆς ἀνατολικῶς τοῦ Στρυμόνος γεωπεριοχῆς, ἡ ὁποία δίδει σήμερον ἰδιαιτέρως σπουδαιοτάτην διαπραγματευτικὴν βαρύτητα εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Θὰ ἐπροτίμων νὰ σᾶς ἤμην εὐχάριστος ὁμιλῶν περὶ πραγμάτων, ποὺ δημιουργοῦν εἰς τὸ ἀκροατήριον ψυχικὴν εὐφορίαν, ἀλλὰ τότε ὡς ἐπιστήμων θὰ διέπραττον μίαν προδοσίαν, ὅπως ὁ ἱατρὸς ἐκεῖνος, ποὺ διαπιστώνει μὲν μίαν ἀσθένειαν, ἀλλ' ὅμως τὴν ἀποκρύπτει ἀπὸ τὸν ἀσθενῆ διὰ νὰ τῷ εἶναι ἀρεστός.

Καὶ διὰ νὰ τελειῶναι Κυρίαι καὶ Κύριοι, διότι ἀρκετὰ σᾶς κατεπόνησα, δέον νὰ λεχθῇ ἀπροκαλύπτως ὅτι τὸ Μακεδονοθρακικὸν φράγμα ἔχει ἀνάγκη φροντίδος καὶ διαρκοῦς συντηρήσεως καὶ ὅπως ὁ ἀείμνηστος Ἀντ. Κεραμόπουλος, τοῦ ὁποίου πρό τινας ἐρωτάσθησαν τὰ 100 ἔτη ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του, εἶπεν εἰς παρομοίαν περίπτωσιν:

«Ἡ Ἑλλάς ἀναπνέει ἐλευθερίαν διὰ τῶν ἐλευθέρων πνευμόνων τῆς Μακεδονίας. Ἄν ἡ Μακεδονία εἶναι Ἑλληνικὴ εἶναι καὶ Ἡ ΕΛΛΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑ. Τοῦτο εἶναι ἱστορικὸν ἀξίωμα».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Die Gesellschaftsstruktur und die Ideale ihrer Zusammensetzung. Thessaloniki 1938 (vergriffen).
2. Die Siedlungspolitik Griechenlands in der Nachkriegszeit. In der Leipziger Vierteljahresschrift f. Südosteuropa, 3. Jg. 4. Heft, 1939.
- *3. Λαός χωρίς χώρο. Είς τὴν σειρὰν τῶν δημοσιευμάτων τῆς 'Εταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Θεσσαλονίκη 1946. 'Εξηγτηλήθη.
4. 'Η πολιτικὴ τοῦ κράτους ἐπὶ τοῦ βάμβακος. Είς τὸ περιοδικὸν «'Αγροτικὴ Οἰκονομία», τεύχος Γ - Δ 1947.
5. 'Ελευθεροὶ ἀνταγωνισμοὶ καὶ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία. Θεσσαλονίκη 1948. 'Εξηγτηλήθη.
- *6. Θεωρία καὶ ἔννοια τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς. Θεσσαλονίκη 1949. 'Εξηγτηλήθη.
7. Προβλήματα τινὰ τῆς θεωρητικῆς οἰκονομίας τιθέμενα ὑπὸ τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς. Θεσσαλονίκη 1949. 'Εξηγτηλήθη.
- *8. Μορφαὶ ἀγορᾶς καὶ σχηματισμοὶ τῆς τιμῆς. Θεσσαλονίκη 1956 Βα ἔκδοσις 1967. 'Εξηγτηλήθη.
9. 'Αγροτικὴ Κοινωνικὴ 'Ασφάλισις. Θεσσαλονίκη 1956. 'Εξηγτηλήθη.
10. 'Η θέσις τοῦ συνδικαλισμοῦ εἰς τὸ οἰκοδόμημα τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς. Θεσσαλονίκη 1956. 'Εξηγτηλήθη.
11. Τί εἶναι ἡ «Συμμετοχὴ» καὶ πῶς ἐφθάσαμεν εἰς αὐτήν. 'Ανάτυπον ἐκ τοῦ τιμητικοῦ τόμου Δημητρίου Ε. Καλιτσουνάκη. 'Αθήναι 1961.
12. 'Η ἐπίδρασις τῆς συνδέσεως τῆς 'Ελλάδος μετὰ τὴν Ε.Ο.Κ. ἐπὶ τῆς ἀπασχολήσεως τῶν ἀμειβῶν. 'Ανάτυπον ἐκ τοῦ Α' τόμου Εἰσηγήσεων τοῦ Β' συνεδρίου τῆς 'Ελληνικῆς 'Εταιρείας Οἰκονομικῶν 'Επιστημῶν. 'Αθήναι 1963.
13. 'Η περιφερειακὴ ἀνάπτυξις τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 1 ἐθνικὸν θέμα. 'Ομιλία γενομένη τὴν 12ην 'Απριλίου 1964 ἐν τῷ 'Εμπορικῷ καὶ Βιομηχανικῷ 'Επιμελητηρίῳ Καβάλας. Θεσσαλονίκη 1964. 'Εξηγτηλήθη.
14. Die griechischen Unabhängigkeitsanleihen. Ein Beitrag zur Geschichte der Staatsfinanzierung im 19. Jahrh. i. Schmollers Jahrbuch 85.Jg.4.H., Berlin 1965.
15. Die Bedeutung der regionalen Wirtschaftspolitik für Griechenland und die EWG. The Integration of Europe and Greece - Νοέμβριος 1964 Θεσσαλονίκη 1965.
16. 'Η σπουδαιότης τῆς περιφερειακῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς διὰ τὴν 'Ελλάδα καὶ αἱ χώραι τῆς Ε.Ο.Κ. Δελτίον Ε.Β.Ε.Θ. τεύχος 1-2 'Ιανουάριος - Φεβρουάριος 1965.
17. 'Η θέσις τῆς ἐπιχειρήσεως ἐντὸς τῆς Οἰκονομίας. 'Ελλ. Κέντρον Παραγωγικότητος τομεῖς 'Επιμορφώσεως, Θεσσαλονίκη, 1966. 'Εξηγτηλήθη.
18. «'Η ἐπὶ τῶν τιμῶν τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς πολιτικὴ τῆς Σοβ. 'Ενώσεως» Θεσσαλονίκη. 'Ανάτυπον ἐκ τοῦ τιμητικοῦ τόμου Χαρ. Φραγκίστα 1966.
19. 'Η ἐπὶ τῶν τιμῶν τῆς ἐξωτερικῆς ἀγορᾶς πολιτικὴ τῆς σοβιετικῆς ἐνώσεως. 'Ανάτυπον ἐκ τοῦ τιμητικοῦ τόμου 'Ηλία Γ. Κυριακοπούλου, Θεσσ. 1966.
20. 'Η πολυοικογενειακὴ ἀγροτικὴ ἐκμετάλλευσις. 'Ανάτυπον ἐκ τοῦ τιμητικοῦ τόμου Δημ. Καρανίκα, Θεσσαλονίκη 1967.

- *21. Εισαγωγή εις τὴν Θεωρητικὴν Οικονομικὴν. Πανεπιστ. παραδόσεις, 3. ἔκδ. Θεσσαλονίκη 1967. Ἐκδόσεις Ἑλληνικοῦ Κέντρου Ἑξυπηρετήσεως Πανεπιστημίων. Ἐξηγ-τλήθη.
- 22. Ansprache als Dekan der Rechts - und Staatswissenschaftlichen Fakultät der Universität Saloniki über das Selbstbestimmungsrecht der Völker. Veröff. in Series of Publications on International Law. Jus Gentium, Thessaloniki 1967.
- 23. Ἡ γεωπολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ σπουδαιότης διὰ τὴν Ἑλλάδα τοῦ μακεδονοθρακικοῦ χώρου. Διάλεξις ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Ἐξεδόθη ὑπὸ τῆς Ἑτ. Μακ. Σπουδ., ὁμοίως ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ Δελτίον τοῦ Ἑμπ. καὶ Βιομ. Ἐπιμελητηρίου, Θεσσαλονίκη 6ον τεῦχος 1968.
- *24. Παραδόσεις τῆς ἐφηρμοσμένης Κοινωνικῆς Οἰκονομικῆς. Θεσσαλονίκη 1968. Ἐξηγ-τλήθη.
- 25. Die wirtschaftliche und soziale Entwicklung Südosteuropas im 19. und 20. Jahrhundert. Südosteuropa - Jahrbuch 9. Bd. München 1969.
- 26. Das griechische Dorf. In «Von der Agrar - zur Industriegesellschaft». Hrsg. von Prof. Dr. Franz Ronneberger, und Dr. Gerhard Teich, Darmstadt 1968.
- 27. Die soziale Gesetzgebung in Griechenland. In Mitteilungen der Südosteuropa - Gesellschaft» Nr. 3/4 Jahrg. 8, Juli - Dezember 1968.
- 28. Ὁ θεσμὸς τῶν Ἑταιριῶν Ἐπενδύσεων. Θεσσαλονίκη 1969, ἀνάτυπον ἐκ τοῦ τιμητικοῦ τόμου Παν. Δερτιλῆ 1969.
- 29. Ἡ σημασία τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ τεύχους 8 τοῦ Μηνιαίου Δελτίου τοῦ Ἑμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου. Θεσσαλονίκη 1970.
 Ὅσαι ἐργασίαι εἶναι ἐφωδιασμέναι δι' ἐνὸς ἀστερίσκου ὑποδηλοῦν ὅτι πρόκειται περὶ συγγράμματος.